

Сергій ГАЛЬЧАК

ЗАХИСНИКИ ПРАВДИ, СВОБОДИ, ДЕМОКРАТІЇ

**Відомі журналісти – випускники
Вінницького державного педагогічного
університету
імені Михайла Коцюбинського**

Вінниця
2022

ББК 63.218 (4УКР-4ВІН)
Г 17

Сергій Гальчак. Захисники правди, свободи, демократії. Відомі журналісти – випускники Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. – Вінниця: ПП Балюк І. Б., 2022. – 84 с.

У виданні розповідається про відомих журналістів – випускників Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського.

Для широкого кола читачів.

Рецензенти:

Сергій Томіленко,

голова Національної спілки журналістів України;

Володимир Каленич,

кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри журналістики, реклами та зв'язків з громадськістю Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського

ISBN 978-617-7230-81-4

© Сергій Гальчак. Захисники правди, свободи, демократії. Відомі журналісти – випускники Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського, 2022.

© ПП Балюк І. Б., 2022.

У КОГОРТІ ВИЗНАННЯ І ШАНИ

НА ХВИЛІ ЧАСУ

Бійці переднього краю. Саме так кажуть про журналістів – людей чесних і самовідданих, креативних і сміливих, неспокійного серця і твердої волі, одержимих творчістю і служінням суспільству, які принципово відстоюють громадянську позицію, інтереси держави, народу, непохитно стоять на варті демократії, правди, бо ж переконані, що засоби масової інформації покликані називати героїв – героями, подвиг – подвигом, зраду – зрадою, брехню – брехнею, злочин – злочином. Це люди нелегкої професії, котра за рівнем небезпеки поступається хіба що праці шахтаря. Трагічні події на Євромайдані, у зоні АТО, а потім – під час відвертої кривавої загарбницької війни, зухвало розв'язаної проти суверенної свободололюбивої України путінською Росією-агресором, зайвий раз підтверджують це. Однак, незважаючи на загрозу особистому життю та здоров'ю, саме із найгарячіших точок місць подій, до яких прикута увага суспільства, світу, ведуть вони свої репортажі...

Правдиве слово журналіста мало свою вартісність в усі часи. Без нього суспільство просто не могло жити.

На переконання голови правління Вінницької обласної організації Національної спілки журналістів України, заслуженого журналіста України Василя Паламарчука, «інформація – основна валюта демократії». Адже «мільйони людей дивляться телебачення, читають газети, слухають радіо, знаходять новини в Інтернеті. А це неможливо без праці, таланту журналістів, які дослухаються до пульсу й ритму серця нашої молодії країни з іще незміцнілими демократією, свободо-

дою слова, недосконалими законами, вітчизняними політиками, їхніми деклараціями, багатством і бідністю, що зашкалюють... «Акули пера і мікрофона» – плоть від плоті свого народу, а їхня робота – дзеркало суспільства».

Волошенюк, Паламарчук, Гальчак

Спілкування зі студентами-журналістами (зліва направо: І. С. Волошенюк, В. М. Паламарчук, С. Д. Гальчак; ВДПУ імені Михайла Коцюбинського, 2013 р.)

Характеризуючи діяльність самого Василя Паламарчука на посаді редактора популярної серед читацького загалу газети «Вінниччина», яка у 2002 році була визнана кращою обласною газетою України, інший заслужений журналіст України, уродженець с. Ометинці Немирівського району Іван Волошенюк не випадково наголошував, що його авторитетний колега «тримається думки, що газета завжди була схожою на церкву. Сюди люди йдуть сповідатися, ждуть допомоги. Отже, зачиняти перед ними двері – тяжкий гріх... Журналісти, це люди, які здатні дивитися в «корінь» і бачити істину» [3, с. 166].

Чимало їх, справжніх лицарів-оборонців демократії, правди, свободи, справедливості, є вихованцями Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського, якому історія нарахувала нині 110 років.

(Спершу він називався учительським інститутом. Наказ про його створення було видано 5 червня 1912 р. 1 липня того ж року навчальний заклад розпочав свою діяльність, а його офіційне відкриття відбулося 14 вересня 1912 р. У 1920 р. був реорганізований в інститут народної освіти, при якому існували також педагогічні курси. На початку 1924 р. інститут перевели до Кам'яця-Подільського та об'єднали з місцевим інститутом народної освіти. Натомість у 1925 р. у Вінниці був створений Український педагогічний технікум імені Івана Франка. У 1926 р. він отримав статус вищого навчального закладу гуманітарного профілю. У серпні 1930 року на базі педтехнікуму Постановою Ради Народних Комісарів УСРР знову було створено вищий навчальний заклад – інститут соціального виховання. У 1933 р. колегія Наркомату освіти УСРР перетворила такі заклади в педагогічні інститути. 1 вересня 1935 р. Вінницький педінститут перетворено на дворічний державний учительський інститут. 4 квітня 1937 р. йому присвоєно ім'я Миколи Островського. З початком війни 18 липня 1941 р. навчальний заклад припинив діяльність, проте з вересня того ж року до лютого 1943 р. функціонував знову. Остаточо відновив свою діяльність навесні 1944 р., одразу після визволення Вінниці від нацистських загарбників. 4 лютого 1998 р. інститут реорганізовано в державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського).

Заклад вищої освіти здавна славиться як кузня високо-професійних кадрів. Саме з неї започаткувався творчий та трудовий шлях багатьох видатних особистостей. Досить згадати, що випускниками згаданого закладу вищої освіти є відомі українські майстри слова Михайло Стельмах, Андрій

М'ястківський, Олександр Левада, Олексій Кундзіч, Ярослав Шпорта, Василь Юхимович, Михайло Каменюк, Леонід Пастушенко, Ніна Гнатюк, Тетяна Яковенко, науковці Степан Килимник, Арсен Зінченко, Болеслав Буяльський, Валерій Васильєв, Степан Дровозюк, Анатолій Подолинний, Роман Подкур, Юрій Савчук, Йосип Цьох, Борис Хоменко, Варвара Теклюк, теперішній ректор університету Наталія Лазаренко, український та чеський хормейстр Олександр Вацек, співак, Почесний громадянин м. Вінниці Віктор Бронюк, художники, заслужені діячі мистецтв України Ілля Безбах, Федір Панчук, директор Вінницького обласного краєзнавчого музею, заслужений працівник культури України, Почесний краєзнавець України Катерина Висоцька, колишній Надзвичайний і Повноважний Посол України в Сполучених Штатах Америки Валерій Чалий, чемпіон світу з баскетболу Геннадій Чечуро, олімпійська чемпіонка Наталя Добринська та ін.

СЛОВОМ І БАГНЕТОМ...

У когорті відомих журналістів-випускників особливе місце займають *лауреати Шевченківської премії* Михайло Стельмах та Олександр Левада.

Михайло Панасович Стельмах. Народився 1912 року в с. Дяківці Літинського району.

В 1932 році закінчив Вінницький інститут соціального виховання. Вчителював на Вінниччині та Київщині, працював кореспондентом обласної газети «Червоний край».

1. Михаил Афанасьевич Стельмах

Драматичним у його долі видався 1933-й рік. І не лише через жакіття голодомору. Тоді органи сталінського ДПУ «викрили» у Вінниці «осередок» «Української військової організації», створення якого приписувалося на той час завідувачу художнього відділу Вінницького краєзнавчого музею, до цього – викладачу інституту соціального виховання, поету і прозаїку, члену філії селянських письменників «Плуг» Миколі Ферапонтовичу Нарушевичу, арештованому 19 липня 1933 року. Останнім земним притулком подолянина стали Соловки. Постановою засідання «трійки» Управління НКВС Ленінградської області від 27 жовтня 1937 р. М. Ф. Нарушевича було засуджено до розстрілу. Життя його обірвалося в один із днів у період з 27 жовтня до 1 – 4 листопада 1937 р.,

коли виконувався злочинно-несправедливий вирок в урочищі Сандармах.

Ледь не загинув у той час й Михайло Панасович, що теж проходив у справі «Української військової організації» [6, с. 288].

У 1941 році він рядовим воїном пішов боронити рідну землю від гітлерівських загарбників. На кордоні з Білорусією дістав важке поранення і контузію. Одужавши, з 1944 року працював кореспондентом газети 1-го Українського фронту «За честь Батьківщини». Виступав на її шпальтах з кореспонденціями, поезіями й оповіданнями, що мобілізували захисників Вітчизни на безкомпромісну боротьбу з ворогом.

Відповідальний редактор газети «За честь Батьківщини» підполковник Т. Одутько у бойовій характеристиці писав: «Вірші, нариси, оповідання й оперативні кореспонденції, що їх написав і організував тов. Стельмах, виховували у воїнів високий наступальний порив і надихали їх на розгром німецько-фашистських загарбників».

Під Львовом військовий кореспондент отримав друге поранення... Проте знову повернувся у стрій. Інший документ повідує: «Тов. Стельмах, як співробітник газети [«За честь Батьківщини»] брав участь у форсуванні Одера, Шпрее і штурмі Берліна».

Після війни працював науковим співробітником Інституту мистецтвознавства, фольклору та етнографії ім. М. Т. Рильського Академії наук УРСР.

Автор великих прозових полотен – романів «Велика рідня», «Кров людська – не водиця», «Правда і кривда», «Дума про тебе», «Чотири броди», трилогії «Хліб і сіль», автобіографічних повістей «Гуси-лебеді летять», «Щедрий вечір» та інших чудових творів.

Обирався депутатом Верховної Ради СРСР. Лауреат Державної премії СРСР (1951 р.), Ленінської премії (1961 р.), Державної премії УРСР ім. Т. Г. Шевченка (1981 р.). Акаде-

мік АН УРСР (з 1978 р.). Герой Соціалістичної Праці (1972 р.) [7, с. 62 – 63].

Не дивлячись на високі титули, завжди залишався привітною, скромною, доброзичливою особистістю.

Як згадував колишній редактор «Вінницької правди» заслужений журналіст України Дмитро Дудкевич, одного разу «Михайло Панасович до Вінниці приїхав поїздом, а от у рідні Дяківці не мав чим добратись. Про свій приїзд нікого не попередив. Заходить до нас у «Вінницьку правду». Володимир Якович Орлик [тодішній редактор часопису] тут же збирає колектив: коли ще випаде нагода поспілкуватись з відомим письменником-земляком? Після зустрічі Михайло Панасович: «Хлопці, ви ж мене додому завезете?» «Звичайно, які можуть бути питання! Дмитро, скажи Максиму!» (водієві). Стельмах: «А де тут у вас можна купити пару буханців хліба? Цукерок?» «Ось через дорогу – гастроном». Ми зайшли у магазин. Михайло Панасович придбав, що треба, в подарунок рідні. І поїхали на Дяківці...» [3, с. 163].

Доводилось зустрічатись із Михайлом Панасовичем і автору цих рядків. Запамяталися його теплі слова, висловлені у Дяківцях біля батьківської оселі, які зайвий раз засвідчують щиру любов видатного подолянина до рідної землі:

«Вода у цій криниці настояна на поезії...»

Олександр Степанович Левада. Народився 1909 року в с. Кривчунка Жашківського району Черкаської області.

Закінчив семирічку та Маслівську агропрофшколу, три роки вчителював, був на комсомольській роботі, кореспондентом газети «Комсомолец України».

В 1930 році переїхав до Вінниці, навчався в педагогічному інституті. Один із організаторів літературного життя в місті та області. Очолював літературний гурток при редакції місцевої газети, в якій деякий час працював. Після військової служби, яку відбував у вінницькому гарнізоні, завідував літературно-меморіальним музеєм М. Коцюбинського. Один із

засновників Будинку літератури й мистецтва, що діяв на громадських засадах при музеї, а також обласного літературного об'єднання. Брав участь у випуску літературної сторінки в газеті «Більшовицька правда». Разом із іншими молодими літераторами видав три книги: «Альманах-рапорт» (1934), альманах «Літературна Вінниччина» (1936) і збірку поезій «У поході» (1936). У Вінниці написав також ліричну комедію «Ой, у полі нивка» (разом з Л. Грохою).

2. Левада О. С.

У 1937 році зазнав репресій, ув'язнення, проте через якийсь час був звільнений. Останніх два з половиною роки перед війною працював викладачем української мови та літератури у Вінницькому педагогічному училищі.

На початку війни пішов добровольцем на фронт, брав участь у війні як кореспондент фронтових газет.

У післявоєнний час працював у міністерствах кінематографії і культури, секретарем правління Спілки письменників України. Автор п'єс, що йшли в театрах України, – «Ой, у полі нивка» (1941), «Камо» (1947), «Марія» (1952), «Арсенал» (лібрето опери у співавторстві з А. Малишком); 1960), «Фауст і смерть» (1960), «Здрастуй, Прип'ять!» (1973), «Перстень з діамантом» (1977), кіносценаріїв «Берег надії» (1967), «Родина Коцюбинських» (1970) та ін., повістей «Повість про ранній ранок» (1979), «Ріки невпинна течія» (1983),

романів «Південний захід» (разом з І. Ле), «Два кольори» (1989), в основі якого лежить пережите самим автором у 1937 році у Вінниці. За сценарій до кінофільму «Родина Коцюбинських» удостоєний Державної премії ім. Т. Г. Шевченка [13, с. 169 – 170].

Не менш відомим випускником вузу – учасником Другої світової війни був *заслужений журналіст України* Яків Рекрут.

Яків Миколайович Рекрут. Народився 1921 року в с. Кривошії Хмільницького району в родині хліборобів. Батько був ковалем, а мати працювала в буряківничій ланці. Дитячі роки пройшли на лоні мальовничої природи, на берегах тихоплинної річки Сниводи. Семирічку хлопець закінчив у своєму рідному селі, а потім шлях його проліг до Вінниці. Працював кур'єром в обласній лікарні ім. Пирогова, одночасно навчався на вечірньому робфаці при Вінницькому педінституті. Згодом поступив на український відділ мовно-літературного факультету цього ж таки навчального закладу, але закінчити його не встиг, бо розпочалася Друга світова війна.

3. Рекрут Я. М.

Воював зв'язківець Яків Рекрут на Першому і Четвертому Українських фронтах. З боями дійшов до Праги. За сумлінне виконання бойових завдань нагороджений п'ятнадцятьма державними нагородами.

Інвалід війни – був поранений і контужений...

Про одну із сторінок свого фронтового життя згадував в республіканській газеті «Голос України»:

«...До кінця днів своїх не забуду, як у Карпатах прокладали зв'язок. 15 днів тоді тривали безперервні бої. Кровопротиття було таке жорстоке, що із десяти тисяч солдатів і офіцерів дивізії серед живих залишилося менше однієї тисячі чоловік.

Перед цим ми стояли у лісі під Коломиєю. Дивізія поповнилася новими силами і технікою. Там, пригадую, нам уперше видали автомати: раніше у бій йшли з карабінами. Жили у землянках. Я вмів непогано малювати, тому раз по раз отримував завдання писати фарбою заклики на кшталт: «Слава вам, руські богатирі!», «Вперед – на Захід!» або «Доб'ємо Гітлера в берлозі!» Місце для написання шукав сам. Це могли бути стіни будинків, навіть хлівів, тільки б були рівні, а головне – на видному місці. Звичайно, такі написи робили російською мовою. Але коли дивізія вступила на територію Західної України, все змінилося. Точніше кажучи, сталося після приїзду в розташування наших військ тодішнього начальника політвідділу армії Леоніда Брежнєва. Під час проведення інструктажу, на який викликали, крім політпрацівників, таких, як я, художників, він поставив завдання: усім, хто хоч трохи знає українську, розмовляти нею, а заклики і лозунги виконувати лише на українській. Неважко здогадатися, чому політвідділ вдався тоді до застосування такої, сказати б, тактики – щоб налагодити тісніший контакт з місцевим населенням. Відверто кажучи, на солдатів-українців це також справило позитивне враження: ми із задоволенням спілкувалися рідною мовою...» [9].

Після демобілізації з відзнакою закінчив навчання у рідному інституті. Тоді ж, у липні 1946 р., в ЦК Компартії України запропонували їхати до Харкова для оволодіння в тамтешньому Українському інституті журналістики професією

журналіста. Уже через рік одержав призначення на роботу в редакцію газети «Молодь України». Працювати довелося як безпосередньо в апараті редакції, так і власним кореспондентом у Дніпропетровській, Полтавській, Харківській, Сумській, Кіровоградській та Вінницькій областях.

У 1959 році Якова Миколайовича призначено власним кореспондентом «Робітничої газети» по Вінницькій та Хмельницькій областях [6]. Працював на цій посаді не один десяток років...

9 вересня 2011 р. відійшов у Вічність.

Варто згадати також про інших *журналістів-випускників* – *фронтовиків*, які мужньо боролися із гітлерівськими загарбниками, ратними подвигами та особистою мужністю наближали перемогу над ворогом.

Ярослав Гнатович Шпорта. Народився 1922 року в с. Сальниця Хмельницького району. «Тут же і починався як літератор, друкуючи свої вірші в обласній пресі ще в шкільні, а потім у студентські роки, коли навчався у Вінницькому педагогічному інституті, правда – лише рік, бо 1940 року забрало його до армії, а невдовзі розпочалася війна.

4.Шпорта Я. Г.

У червні 1941 року він, юний солдат, уже бився із загарбниками, пізнав гірку долю відступу, був пораним – уперше і вдруге, а згодом дорога круто повернула на захід, і вона вже

привела його як кореспондента дивізійної газети до Перемоги.

Поміж фронтового поповнення української літератури Шпорта був одним з наймолодших, однак, і одним з найталановитіших. На відміну від поширеної в тогочасній поезії бойової риторики, його вірші, балади, поеми були високохудожніми – через метафори, поетичні деталі, добірну лексику, мелодійну ритміку та інші засоби – відтворенням воєнних подій та образів. Якщо його і називали фронтовим літописцем, то варто було б уточнити: ліричний літописець, а не документальний чи політичний. Пісня його була заглиблена в саму душу фронтовика, у його не стільки загальнонародні, як індивідуальні помисли, переживання, діяння, що дотикалися до загальних.

Першу свою збірку «Світлий день» видав у 1948 році. А за нею – «Твої літа», «Іранський зошит», «Запорожці», «Ти в моєму серці», «Дубове листя» та ін.» [1].

Помер ще зовсім молодим – 13 листопада 1956 року у 34-річному віці.

Олексій Леонардович Кундзіч. Народився 1904 року в с. Павлівка Калинівського району. В 1921 – 1926 рр. навчався на Вінницьких вищих педкурсах, у Кам'янець-Подільському і Харківському інститутах народної освіти.

З червня 1941 року працював у дивізійній газеті «Південно-Західний фронт», опісля кореспондентом газети «Советская Украина». З осені цього ж року відкликаний до редакції газети «Література і мистецтво», в якій перебував до кінця війни. Писав про війну, відбудову в Україні (збірки оповідань «Сила гніву», «Дорога на Кам'янець», збірка нарисів «Заводський зошит»). Виступав як публіцист, літературний критик, став одним з кращих майстрів перекладу в Україні. Переклав роман «Війна і мир» Л. Толстого, окремі твори М. Лермонтова, художні праці інших авторів. Автор

романів «De fakto», «Окупант», «Моцарт і ботокуди» [13, с. 160 – 161].

5. Кундзіч .....

Помер 20 червня 1964 року.

Андрій Пилипович М'ястківський. Народився 14 січня 1924 року в с. Соколівка Крижопільського району.

В 1939 році після семирічки вступив до Тульчинської фельдшерсько-акушерської школи, навчання в якій перервала війна. З квітня 1944-го до травня 1945 року – на фронті, брав участь у боях як солдат-автоматник, згодом був працівником дивізійної газети.

6. М'ястківський.....

Демобілізувався в 1946 році, а наступного року закінчив згадану школу у Тульчині. Працював фельдшером, з 1953 р. – учителем у рідному селі. В 1953 – 1960 роках навчався

заочно на філологічному факультеті Вінницького педагогічного інституту.

1955 р. перейшов на редакторську роботу у видавництво «Молодь» у Києві. Згодом працював у інших видавництвах та редакціях журналів.

Автор романів «Жито на камені», «Місяць вересень», «Земля – не мачуха», «Іван Отара», «Лють», повістей «Вирій», «Хлопці з Бубни», «Червоні черешні», «Через вогонь», низки поетичних збірок («Над Бугом-рікою», «Там, серед поля», «Обрій», «Тятива», «Переселення до зірок», «Дорога через молодість», «Руки над колосками», «Пізня райдуга», «Мелодія високої трави» та ін.). Низку віршів було покладено на музику. Особливої популярності набули пісні «На калині мене мати колихала» та «Підкручу я чорнії вуса» (муз. В. Верменича) [13, с. 204 – 205].

Помер 17 листопада 2003 року.

Давид Демидович Копиця. Народився 7 липня 1906 року в с. Слобода (тепер у складі Хмільника) у незаможній селянській родині.

7. Копиця Давид. ...

Середню освіту здобував у місцевій 7-річній школі. Потім навчався на Вищих педагогічних курсах у Вінниці (1922 – 1924 рр.), у Кам'янець-Подільському інституті народної освіти (1924 – 1926 рр.).

У 1929 – 1930 рр. викладав українську мову та літературу в Харківському інституті народного господарства. В 1930 р. закінчив філологічний факультет Харківського інституту професійної освіти, потім – аспірантуру Харківського науково-дослідного інституту імені Шевченка. У цей період працював редактором у харківських журналах «Молодий більшовик» (1930 – 1931 рр.) і «Молодняк» (1931 – 1932 рр.).

У 1932 – 1933 рр. був доцентом кафедри літератури Одеського університету і водночас працював на Одеській кінофабриці завідувачем художнього сектору, заступником директора, директором художньої частини. У 1934 – 1936 рр. – декан художнього факультету Київського інституту кінематографії. У 1936 – 1938 рр. – завідувач сценарного відділу, редактор художнього відділу Київської кінофабрики. У 1932 – 1938 рр. був редактором Всеукраїнського фотокіноуправління. Від 1938 р. до 1941 р. працював в інституті української літератури імені Тараса Шевченка АН УРСР на посадах старшого наукового співробітника, вченого секретаря, заступника директора з наукової частини.

Наприкінці 1930-х років входив до складу редакційної колегії з підготовки повного видання поезій Тараса Шевченка до його 125-річчя.

Учасник Другої світової війни. Воював у складі стрілецької дивізії. Дослужився до звання полковника. Удостоєний ратних нагород.

Після завершення війни продовжував працювати в Інституті української літератури, де завершував підготовку 20-томного видання творів Івана Франка та курс історії української літератури. У 1950 – 1953 рр. був головою Комітету в справах мистецтв при Раді Міністрів УРСР, а у 1953 р. – заступником Міністра культури УРСР. У 1950 – 1955 рр. – депутат Верховної Ради УРСР третього скликання. Потім обіймав посаду редактора журналу «Вітчизна» (1960 – 1962 рр.).

Автор сценаріїв документальних кінострічок «Максим Рильський» (1961 р.), «Розповіді про Шевченка» (1963 р.) та художніх фільмів за оригіналом тексту Михайла Коцюбинського «Коні не винні» (1955 р.), «Пе-коптьор!» (1957 р.).

Життя Давида Копиці обірвалося 15 грудня 1965 р. в Києві. Похований на Байковому кладовищі [12; 14, с. 159].

Меєр Мордкович Ландесман. Народився 1902 р. в с. Паланка Томашпільського району в сім'ї робітника.

Трудову діяльність розпочав в 1916 р. Після закінчення в 1924 р. Вищих педагогічних курсів працював учителем в школах Крижопільського і Тростянецького районів, потім – завідувачем відділу, другим секретарем Тростянецького РК КП України, а з 1938 р. – заступником редактора газети «Більшовицька правда» (Вінниця).

Під час Другої світової війни на політичній і газетній роботі в діючій армії. Після її закінчення знову повернувся до журналістської діяльності – до 1963 р. працював заступником редактора обласної газети «Вінницька правда».

Нагороджений орденом Червоної Зірки, «Знак Пошани», медалями.

Помер 29 липня 1971 р.

Тимофій (Тиміш) Романович Одудько. Народився 24 вересня 1912 р. в с. Хоровець Славутського району Хмельницької області у бідній селянській родині.

Після закінчення сільської семирічної школи навчався в Шепетівському педагогічному технікумі, який закінчив у 1930 р. Того ж року розпочав трудову діяльність в редакції шепетівської газети «Шлях Жовтня».

У 1934 – 1936 рр. – у Червоній армії. Після працював у редакціях вінницьких обласних часописів «Молодий більшовик» та «Вінницька правда».

В 1939 р. закінчив Вінницький педагогічний інститут.

Учасник Другої світової війни. Спершу служив кулеметником, з вересня 1941 р. – кореспондент газети Південного

фронту «Во славу Родины», редактор 2-го відділу «Воениздата» Народного комісаріату оборони СРСР. У березні 1942 р. – червні 1943 р. – редактор газети «Красный стрелок» 422-ї стрілецької дивізії 62-ї та 64-ї армій Сталінградського фронту. З червня 1943 р. – заступник редактора, редактор фронтової україномовної газети «За честь Батьківщини» Воронезького, 1-го Українського фронтів. Гвардії підполковник.

8.Одудько Тимофій.....

У 1947 – 1956 рр. – відповідальний редактор львівської обласної газети «Львовская правда». З 1956 р. – головний редактор (директор) книжково-журнального видавництва «Каменяр». До квітня 1976 р. (виходу на пенсію) – начальник Львівського обласного управління у справах видавництв, поліграфії і книжкової торгівлі.

Автор збірок «Зоря над землею», «Рідна сторона», «Співанки», «Для маленьких друзів», «Щасливий вік», «Шумлять діброви», «Зелений гомін», «Львівська зоря», «Заграви», «Колір боротьби» [22; 13, с. 212, 217].

Василь Лукич Юхимович. Народився 12 липня 1924 року в с. Сингаї Коростенського району Житомирської області в селянській родині. В 1941 році закінчив Коростенську середню школу № 4.

Учасник Другої світової війни. В армії з 1943 року, воював на 1-у Українському фронті.

Демобілізувався 1949 року. Працював у газетах «Більшовик транспорту» (Полтава) та «Зоря Полтавщини».

В 1950 – 1960 роках жив у Вінниці. Був кореспондентом, а потім шість років – зав. відділом культури редакції газети «Вінницька правда». Закінчив філологічний факультет Вінницького педагогічного інституту (1956 р.). В 1960 – 1975 рр. – зав. відділом літератури і мистецтва республіканського журналу «Україна» (Київ), з 1976-го по 1988 рік – заступник головного редактора цього ж часопису. Потім – літредaktor тижневика «Освіта».

9.Юхимович В. Л.

На шпальтах «Вінницької правди» опублікував велику кількість фейлетонів, гуморесок. У Вінниці підготував низку збірок поезій, гумористичних творів.

Лауреат літературної премії імені Остапа Вишні. Заслужений працівник культури України.

Помер 20 липня 2002 р. [3, с. 257; 10].

Брав участь у боях з нацистськими загарбниками, був двічі пораненим уродженець с. Велика Бушинка Немирівського району **Василь Сидорович Дець** (народився 13 січня 1925 р.). Після війни закінчив Немирівське педучилище і в 1956 р. заочно історичний факультет Вінницького педінституту. З 1956 року по грудень 1988-го працював редактором немирівської райгазети «Прибузькі новини», потім – у музеї «Літературна Немирівщина». Підготував і видав путівник

«Немирів», книгу «Немирівщина від сивої давнини до кінця 20 століття». Нагороджений орденом Вітчизняної війни II ступеня, медалями «За відвагу», «За перемогу над Німеччи-

10. Дець Василь Сидорович

ною у Великій Вітчизняній війні 1941 – 1945 рр.». Член Спілки журналістів з 1976 р. [3, с. 66, 92].

Зазнав нелегких фронтових доріг **Станіслав Павлович Ковальчук** (31.07.1926, с. Бурківці Погребищенського району – 29.12.2001, Погребище), удостоєний за ратні подвиги

11. Ковальчук Станіслав Павлович

бойових медалей «За відвагу», «За взяття Кенігсберга», «За перемогу над Німеччиною у Великій Вітчизняній війні 1941 – 1945 рр.». Закінчив Вінницький педагогічний інститут. Учителював, працював редактором районного радіо, заступником редактора погребищенської райгазети «Колос». Був

членом Національної спілки журналістів України з 1980 року [3, с. 101; 7, с. 61].

Інші випускники прославились своєю боротьбою у *лавах народних месників, підпільників, як політпрацівники, працівники тилу.*

Петро Трохимович Кугай (13.07.1921, с. Павлівка Калинівського району – 15.11.1981, м. Вінниця). Учасник партизанського руху в роки Другої світової війни. В 1941 – 1943 рр. був організатором і керівником підпільної організації в рідному селі, потім командиром партизанського загону, який швидко виріс у велике з'єднання.

Після звільнення Вінниччини від нацистських загарбників працював у системі народної освіти, на комсомольській і партійній роботі. В 1955 р. закінчив Вінницький державний педагогічний інститут, у 1966 р. – Київський інститут народного господарства. З 1970 р. – заступник генерального директора Вінницького виробничого об'єднання м'ясної промисловості. Виступав у періодичній пресі зі статтями і спогадами про антифашистський рух на Вінниччині. У співавторстві з С. Калінічевим написав документальні повісті «Біля вовчого лігва» (1974 р.) та «Звіра ще тільки поранено» (1984). У першій йдеться про юних підпільників с. Павлівки Калинівського району, які завдавали ударів окупантам на підступах до ставки Гітлера. Друга тематично продовжує першу; основні події пов'язані з рейдом партизанського з'єднання на території Вінницької і Хмельницької областей. Правдиво змальовано виснажливі бої з ворогом, атмосферу тих важких років [6, с. 628 – 629].

Кузьма Кіндратович Гриб. Народився 30 жовтня 1910 року в с. Верхівка Тростянецького району.

Дитинство минуло в бідуванні. Кілька років перебував у сирітському будинку в с. Ободівці. Там закінчив семирічну школу. В 1933 році здобув учительський фах у Вінницькому інституті соціального виховання, де навчався разом із М. П.

Стельмахом. До війни вчителював на Вінниччині, Черкащині.

Під час війни брав участь у антифашистській боротьбі – в м. Тальному Черкаської області організував з учнів місцевого технікуму підпільну групу, яка розрослася в партизанський загін.

13. Гриб Кузьма....

Проте 1946 р. був заарештований радянською владою і звинувачений у зв'язках з УПА (Українською Повстанською Армією). Підставою для цього стало, зокрема, те, що листівки, поширювані К. К. Грибом та його товаришами на окупованій території, були написані українською мовою. Засуджений на 15 років ув'язнення з конфіскацією майна і подальшою поразкою в правах. Покарання відбував у мордовських таборах до 18 жовтня 1955 року [13, с. 73].

Пережите ним у роки війни зовсім не з націоналістичних позицій відтворив у 8-ми книгах. Через рік після звільнення, зокрема, приніс до журналу «Зірка» повість для дітей «Бойове завдання», яка й була опублікована. Наступні твори – книги повістей та оповідань «Побратими», «Алінка», «Зрадливі кульбаби», «Партизанські таємниці» та ін. [11].

Помер 1997 р.

Борис Васильович Хоменко. Уродженець с. Гути Конопського району Сумської області (нар. 20 травня 1928 р.). Під час Другої світової війни брав участь у Вінницькому

антифашистському підпіллі. В 1948 році закінчив Вінницький технікум комунального і цивільного будівництва, згодом, у 1953 році, – Вінницький педагогічний інститут. Учителював, працював редактором обласного книжково-газетного видавництва. З 1963 року до останніх днів життя (2011 р.) – на кафедрі української літератури Вінницького педагогічного інституту (державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського). Кандидат філологічних наук, професор [14, с. 357 – 358].

14.Хоменко Борис Васильович

Автор праць про творчість Т. Шевченка, Марка Вовчка, С. Руданського, М. Коцюбинського, М. Рильського, В. Сосюри, О. Довженка. Упорядник та співупорядник антологій одного вірша: «Тарас Шевченко. «Заповіт». Мовами світу» (К., 1989), «Иван Куратов. «Менам муза»: На языках народов мира и СССР» (Сиктивкар, 1989), «Володимир Сосюра. «Любіть Україну»: Переклади мовами народів світу» (К., 2003).

Кавалер ратних нагород: орденів Вітчизняної війни II ступеня, «За мужність» III ступеня, медалей.

Лауреат Всеукраїнської літературно-мистецької премії імені Степана Руданського [17].

Помер 31 липня 2011 р.

Випускником цього ж вузу у післявоєнний час був **Андрій Григорович Фаріон** (12.12.1928 р., с. Слободище Іллінецького району – 06.10.2007 р., Іллінці) – колишній

заступник редактора та керівник редакційного колективу іллінецької райгазети «Грудова слава», у пору воєнного лихоліття – юний учасник підпільно-партизанського руху, чия

15. Фаріон Андрій Григорович

мужність та героїзм з ворогом відзначена орденами Вітчизняної війни II ст. та «За мужність» III ст. [16, с. 22].

Денис Миронович Левчишин. Народився 13 червня 1924 р. в с. Слободище Іллінецького району.

16. Левчишин Денис Миронович

В роки Другої світової війни був зв'язковим місцевої підпільної організації «Нескорена юність». Зазнав арешту та вивезений на каторжні роботи в Німеччину в якості оstarбайтера. Потрапив на вугільні шахти Рурського басейну. Боровся з ворогом навіть у таких вкрай несприятливих для боротьби умовах. Як зазначається в архівних документах,

він, займаючись шкідництвом, 2 – 3 рази за зміну у шахті м. Батропа різав паси, по яких транспортувалось вугілля [8, с. 278].

Після війни працював у редакціях дашівської та іллінецької райгазет. У 1962 році закінчив філологічний факультет Вінницького педінституту. Був власкором, а згодом старшим кореспондентом «Вінницької правди».

Помер у 1981 р. [7, с. 121].

Сергій Іванович Карпанюк. Народився 9 вересня 1914 року в с. Вінож Мурованоктуриловецького району. До війни закінчив чотири курси історичного факультету Вінницького педагогічного інституту. Працював редактором газети «Молодий більшовик» (1940 – 1941). Під час війни: зав. відділом

17. Карпанюк Сергій Іванович

партійного життя газети «Дагестанська правда» (1942 – 1943), заступник редактора цього часопису (1943). Після Перемоги: редактор газети «Зірка» (1943 – 1944), зав. сектором інформації ЦК ЛКСМУ (1944), власкор газети «Радянська Україна» у Вінницькій області (1945 – 1947), завідувач відділу соціалістичного будівництва «Вінницької правди» [3, с. 91 – 92].

Йосип Терентійович Цьох. Народився 1 листопада 1916 року в с. Вернигородок Козятинського району у бідній селянській родині. Трудову діяльність розпочав після закінчення Вінницького вчительського інституту. Вчителюючи, ак-

тивно співпрацював у пресі. В 1938 році був висунутий на роботу в козятинську районну газету «Коллективна праця».

В липні 1941 року, з наближенням фронту, евакуювався спочатку в Краснодарський край, а пізніше – в м. Каган Бухарської області (Російська Федерація). Працював у школі, на партійній роботі.

18. Цьох Йосип Терентійович

Після визволення України від гітлерівських загарбників повернувся на Вінниччину. З січня 1944 року редагував козятинську районну газету «Коллективна праця», з жовтня 1946 року – власний кореспондент республіканської газети «Колгоспник України» по Кіровоградській і Чернігівській областях.

Понад сорок років віддав Львівщині, куди прибув у 1950 році. У 1950 – 1953 рр. обіймав посаду заступника редактора львівської обласної газети «Вільна Україна», у 1953 – 1954 рр. – очолював обласне книжково-журнальне видавництво (нині «Каменярь»).

З 1954 р. Й. Т. Цьох – на факультеті журналістики Львівського державного університету імені Івана Франка. Пройшов шлях від викладача до декана факультету і завідувача кафедри, захистив у 1959 році кандидатську, а в 1967-му – докторську дисертації. Професор. Автор десяти монографій, навчальних посібників для студентів, брошур, літературно-

критичних нарисів і збірок публіцистичних творів, понад 500 наукових праць. З-під його пера, зокрема, вийшли книги «Подвиг Адама Коцка», «Слово буремних років», «Виникнення радянської преси на Україні», «Юрій Мельничук», «Історія української дожовтневої журналістики» (III розділ), «Преса Української РСР періоду Великої Вітчизняної війни», «Канада зблизька» та ін.

Нагороджений орденом Трудового Червоного Прапора, медалями, Почесною грамотою Президії Верховної Ради УРСР.

Заслужений працівник вищої школи України.

Помер 21 червня 1991 р. [3, с. 238].

Варто також згадати й про етнографа, фольклориста зі світовим ім'ям, літературознавця, історика, педагога Степана Килимника, якому теж довелося пережити драматизм Другої світової війни, який хоч і не став журналістом, але ніколи не приховував своєї поваги до її величності журналістики, публікуючи на шпальтах часописів власні народознавчі дослідження.

Степан Іванович Килимник (05.01.1890, с. Якушинці Вінницького району – 10.05.1963, м. Торонто, Канада).

19. Килимник Степан Іванович

Закінчив Вінницький учительський інститут, Феодосійський вищий педагогічний інститут, Харківський університет. Учителював, був директором школи, займався перепід-

готовкою учительських кадрів. Працював у Наркомосі УСРР. Брав участь у багатьох педагогічних з'їздах, нарадах, конференціях. З дореволюційних часів досліджував народний побут і усну народну творчість. У 1943 р. разом із родиною емігрував до Західної Європи. Став членом Українського допомогового комітету; працював освітнім референтом в одному з еміграційних таборів в Австрії. В 1949 р. переїхав до Канади, де розпочав наукову діяльність. Надрукував більше 100 наукових розвідок з історії, етнографії, фольклористики, літературознавства, підготував книги «Мої спогади» та «Пізнай себе», виступав з лекціями, співробітничав у різних наукових товариствах, друкувався у пресі. Головна праця – шеститомне етнографічно-фольклористичне дослідження «Український рік у народних звичаях в історичному дослідженні» – стала визначним здобутком української і світової науки [6, с. 594]...

* * *

Так, дороги війни були нелегкими, драматичними, жертвними, сповненими болем втрат і радістю перемог. Ми не повинні бути байдужими до звитяг воєнного покоління, а маємо низько поклонитися йому. Пам'ятати про його історичний подвиг, котрий для молодих «лицарів пера» є невичерпним джерелом мужності та прикладу, патріотизму, синівської любові до Матері-України.

СУЧАСНІ ВЕЛИЧІ ПЕРА, СИНИ І ДОЧКИ АЛЬМА-МАТЕР

Але не тільки журналісти-фронтовики є окрасою рідної Альма-матер. Не можна не без гордості та слів вдячності говорити й про сучасних їхніх колег, які своєю невтомністю, працьовитістю, творчістю, вірним служінням народу, незламністю духу, принциповістю у відстоюванні інтересів держави, споконвічних цінностей громадянського суспільства теж увійшли до славетної когорти, особливо, в добу Незалежності України.

Загалом *серед удостосних почесного звання «Заслужений журналіст України» 66 вінничан*. Крім Якова Рекрута *серед них 18 інших вихованців Вінницького педінституту (Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського)*. Це:

Анатолій Борисович Бень. Народився 2 жовтня 1959 р. в с. Скала Оратівського району.

У 1981 р. закінчив історичний факультет Вінницького педінституту. Тоді ж започаткував свій шлях у журналістику. Починав в оратівській райгазеті. Що не відрядження – знаходив оригінальні факти, знайомився з цікавими людьми. Над матеріалами засиджувався подовгу. В результаті – публікації початкуючого газетяра могли стати окрасою не лише обласних, а й республіканських видань. Це підмітили колеги з вінницького «Комсомольського племені» й запросили його на роботу. Сталося це в 1984 р. А до того в 1982 – 1983 рр. служив в армії, де активно співробітничав із редакцією газети Прикарпатського військового округу «Боевая слава». Потім знову працював в оратівській районці.

Голодомор, репресії, афганська війна, ще низка «слизьких» на той час тем «мозолили очі» деяким чиновникам. Від-

так саме після трагедії Чорнобиля змушений був поселитись в радіаційно забрудненому селі неподалік Києва, а працювати його запросили у «Молодь України», з редакцією якої плідно співробітничав. Коли ж створювалась парламентська газета «Голос України», Анатолію Борисовичу запропонували посаду спеціального кореспондента з прав людини. Згодом він – оглядач парламентського відділу згаданої газети Верховної Ради України.

20. Бень Анатолій Борисович

З 1999 р. – київський оглядач часопису українців Північної Америки «Міст». З 2007 р. – помічник Голови Верховного Суду України, начальник управління забезпечення видавничої діяльності Верховного суду України. Автор і ведучий рубрики «ЗАКОНОДАВЕць», під якою вміщувались матеріали, що висвітлювали боротьбу з корупцією й «білокомірцевою» мафією. Нині – прес-секретар журналу «Банківська справа» Національного банку України.

Автор книжкової серії «Правди і суду!»: книг «Правди і суду!» (1998 р.), «Корозія влади» (1999 р.), «Володимир Следнев: Кучма, Мафія і Я» (2002 р.). Співавтор всеукраїнського збірника «Дзвони пам'яті» (Радянський письменник, 1991).

Активний громадський діяч. Організував у Вінниці осередок товариства «Меморіал». Також один із організаторів «Народного фронту» на Вінниччині [3, с. 18; 17]...

Світлана Миколаївна Бусілкова. Народилася 10 лютого 1970 р. в с. Мишарівка Теплицького району.

Закінчила Теплицьку середню школу № 1. Згодом навчалась у Вінницькому державному педагогічному університеті імені Михайла Коцюбинського. Здобула кваліфікацію вчителя історії і правознавства.

21. Бусілкова Світлана Миколаївна

Опановувати професію журналіста почала з 1996 року, працюючи до 2002 р. в приватній телекомпанії «Іштар». У 2004 – 2018 рр. – заступник головного редактора, головний редактор Вінницької обласної державної телерадіокомпанії «ВІНТЕРА». У 2018 – 2021 рр. – продюсер телебачення філії акціонерного товариства «Національної суспільної телекомпанії України» «Вінницька регіональна дирекція «ВІНТЕРА».

За час роботи на телебаченні набула досвіду у створенні авторських програм, телевізійних проєктів різноманітної тематики («Позиція», «Громадський вимір» та ін.). Координаторка проєктів «Один день війни», «Серце віддаємо дітям», «Зірки святого Миколая». Ведуча прямоефірних програм та «Телевізійних новин Вінниччини». Створені нею потужні

телевізійні спецпроекти всебічно відображають реалії життя українців та відповідають запитам часу.

Журналістика для неї – насамперед, живе спілкування із людьми, швидка реакція на калейдоскоп подій, можливість зберегти і донести до нащадків відлуння сьогодення.

Набутий професійний досвід охоче передає студентам-журналістам, працюючи з 2016 р. за сумісництвом викладачем кафедри журналістики Донецького національного університету імені Василя Стуса, з 2021 р. (на посаді викладача) – студентам кафедри журналістики, реклами та зв'язків із громадськістю Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського [3, с. 31; 20].

За високий професіоналізм у телевізійній журналістиці відзначена численними грамотами Держкомтелерадіо, подякою Прем'єр-Міністра України, грамотою Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення, відзнакою «Журналіст року» із занесенням на обласну Дошку пошани. В 2008 р. удостоєна звання «Заслужений журналіст України».

Олександр Микитович Дмитрук. Народився 6 лютого 1957 року в с. Лука-Мелешківська Вінницького району.

22. Дмитрук Олександр Микитович

Журналіст, краєзнавець, письменник, кіносценарист.

Закінчив філологічний факультет Вінницького державного педагогічного інституту.

Роботу в засобах масової інформації розпочав у 1983 року завідувачем відділу вінницької районної газети «Колгоспна зоря». Потім працював в обласному часописі «Земля Подільська», в міській «Вінницькій газеті», в обласній телерадіокомпанії. Тривалий час був власним кореспондентом Українського радіо у Вінницькій області.

Удостоєний обласних журналістських премій: «Журналіст року», імені Костянтина Гришина, «Золоте перо», імені Олександра Гетьмана (двічі). Лауреат премії «Золоте перо» Національної спілки журналістів України та лауреат гран-прі міжнародного конкурсу в номінації «Відродження нації». Заслужений журналіст України [6, с. 547].

Автор історичних романів-дилогій «Тризна» та «Честь і плаха», «Іван Богун – полковник», «Отаман Яків Шепель», «Офіцер», детективу «Сліди на Печерську», пригодницьких романів «Золотий вовк», «Свій-чужий», «Чорна берегиня», «Богомол», «Замах на Петлюру», «Зело», «Страх Господній», інших художніх творів.

Олена Григорівна Дончик. Народилася 24 липня 1968 року у м. Вінниці.

Закінчила філологічний факультет Вінницького державного педагогічного інституту (1990 р.), Київський державний лінгвістичний університет (1994 р.), факультет менеджменту та права за спеціальністю «публічне управління та адміністрування» Вінницького національного аграрного університету (2021 р.). Перші кроки пера реалізувала на шпальтах газети «Вінницька правда». Серйозно і надовго прикипіла душею до журналістського ремесла лише після 5 років роботи з дітьми у Вінницькій середній школі № 2 на посаді вчительки російської та англійської мов.

3 травня 1997 р. – в колективі Вінницької обласної державної телерадіокомпанії ВДТ-6. Працювала редактором, з 2002 року – старшим редактором, з 2004 року – завідувачкою редакції інформації. Щоденно готувала три випуски опера-

тивних новин: «Експрес-новини», вечірній випуск «ТНВ» та «ТНВ-підсумки». Крім того, вела прямиоефірні програми. Авторка телевізійної програми ВДТ-6 «Депутатський канал», а також авторка та режисер багатьох фільмів, які отримали перемоги на різних Всеукраїнських та міжнародних телерадіофорумах, фестивалях і конкурсах.

23. Дончик Олена Григорівна (фото у Паламарчука)

У 2005 році нагороджена відзнакою Держкомтелерадіо «За заслуги у розвитку інформаційної сфери» III ступеня. Удостоєна також «Золотої медалі української журналістики». Заслужений журналіст України.

Нині працює головним спеціалістом з питань запобігання та виявлення корупції Головного управління Державної казначейської служби України у Вінницькій області [4].

Гурій Юхимович Дробчак. Народився 24 листопада 1930 р. в с. Джурин Шаргородського району.

Закінчив Чернівецьке ремісниче училище, Тульчинський культпросвітній технікум, у 1956 р. – Бельцький учительський інститут (Молдова), в 1962 р. – Вінницький державний педагогічний інститут ім. М. Островського (філологічний факультет). Працював слюсарем, водієм, учителем, інспектором відділу культури. Був директором Вінницького обласного державного архіву.

Та чи не найбільший відрізок свого життя присвятив журналістиці, започаткувавши співробітництво в пресі ще в юнацькі роки. Спершу на громадських засадах, згодом у штаті районної і обласних газет. Вперше надрукувався на шпальтах «Вінницької правди» у 1956 р. – з благословення письменників В. Юхимовича та М. Зарудного. Впродовж 34-х років, починаючи з 1973 р., був власним кореспондентом республіканської газети «Сільські вісті» у Вінницькій області.

24. Дробчак Гурій Юхимович

Автор низки наукових публікацій. Йому першому на Вінниччині присвоєно почесне звання «Заслужений журналіст України» (1987 р.).

Помер 25 грудня 2007 р., похований у Вінниці [3, с. 72 – 73; 6, с. 550].

Анатолій Петрович Жучинський. Народився 27 серпня 1959 р. в с. Гонорівка Ямпільського району.

Дитинство і юність пройшли в рідному селі, де на цукровому заводі трудилися його батьки.

Після закінчення в 1980 р. Вінницького державного педагогічного інституту та служби в армії поинув у царину журналістики, ставши членом редакційного колективу ямпільської районної газети, куди його запросила тодішній редактор районки Раїса Ніконова. Однак довго у ній не затримався.

Справжнє становлення Анатолія Петровича як журналіста відбувалося в Запоріжжі: газетах «Комсомолец Запоріжжя» (тепер «МіГ»), «Індустріальне Запоріжжя», а згодом – у вінницькій обласній газеті «Комсомольське плем'я».

25. Жучинський Анатолій Петрович

Друге пришествя Анатолія Жучинського на творчі прогори вінницької обласної журналістики відбулося в часи становлення України як незалежної держави. В спілці таких, як сам, не розгубився, в 2006 р. став співзасновником та редактором незалежної від влади газети «33-й канал» [3, с. 79 – 80], яка нині визнана Національною спілкою журналістів України найкращою обласною газетою України.

Обирався депутатом Вінницької обласної ради. Член Національної спілки журналістів України з 1985 року. Заслужений журналіст України.

Мар'ян Іванович Красуцький. Народився 5 січня 1943 року в с. Воскодавинці Красилівського району Хмельницької області.

Журналіст, письменник, публіцист.

Після закінчення середньої школи працював на новобудовах Донбасу. У 1978 році закінчив філологічний факультет Вінницького державного педагогічного інституту. В 1960 – 1970 рр. працював у редакціях районних і обласних газет Вінницької та Хмельницької областей. У 1978 – 2008 р. – ре-

дактор газети «Прапор Жовтня» (від 1991 р. – «Край Кам'янецький», м. Кам'янець-Подільський). Трудовий стаж – більше сорока років.

Заслужений журналіст України (1994 р.). Член Національної спілки журналістів України, член Національної спілки письменників України.

26.Красуцький М.І.

Лауреат республіканської журналістської премії імені Ярослава Галана (1990 р.), всеукраїнської літературної премії імені Юрія Яновського (1997 р.), міської премії імені Микити Годованця, премії Національної спілки журналістів України «Золоте перо» (2001 р.). Кращий журналіст Хмельницької області у номінації «Редактор» (1997 р., 2000 р.). Занесений на обласну Дошку пошани «Кращі люди Хмельниччини» (2000 р.). Нагороджений медаллю «За трудову відзнаку», орденом «За заслуги» III ступеня.

Автор більше 20-и художніх і художньо-документальних книг: романів і повістей «За Колимою сонце сходить», «Судний день», «Репресовані безневинно», «Розрив-трава на лютих перехрестях», «Покаяння», «Острів любові», «Безневинний грім», «Саша і Каркуша» та ін. [3, с. 118; 19].

Валерій Іванович Лазаренко. Народився 31 березня 1954 р. в с. Селянщина Черняхівського району Житомирської області.

Разом із батьками мешкав у с. Вівсяниках Козятинського району, згодом у Вінниці, де закінчив середню школу № 1. Спершу стаціонарно навчався на факультеті журналістики Київського державного університету ім. Т. Г. Шевченка, звідки був виключений за вільнодумство, зв'язки з відомими правозахисниками і покладанням квітів до пам'ятника Т. Г. Шевченку 22 травня 1972 р. Невдовзі його забрали до війська, в один із будівельних батальйонів. Після служби в університеті не поновили. Закінчив заочне відділення філологічного факультету Вінницького пединституту. Працював у редакціях газет на Вінниччині – «Прапор перемоги», «Комсомольське плем'я», «Колгоспна зоря». Був редактором педвузівської багатотиражки «Корчагінець» (потім перейменованої в «Педагог»), власником парламентської газети «Голос України», кореспондентом радіо «Свобода» у вінницькому регіоні. Засновник правозахисного фонду «1937 рік» та редактор журналу «Правозахисник».

27.Лазаренко Валерій Іванович

У 2004 р. удостоєний почесного звання «Заслужений журналіст України».

Помер 3 лютого 2007 р. Похований у Вінниці [6, с. 635 – 636].

Ванда Василівна Лис (Закревська). Народилася 18 липня 1947 р. в смт Вороновиця Вінницького району.

Випускниця Ситковецької школи, що на Немирівщині, де редагувала шкільний літературний журнал. У 1972 році закінчила філологічний факультет Вінницького педагогічного інституту. Під час навчання брала активну участь у діяльності студентської літературної студії, одночасно співробітничала з обласною молодіжною газетою «Комсомольське плем'я». Після інституту працювала в крижопільській районній газеті «Сільські вісті».

28. Лис Ванда Василівна

З 1974 року – на журналістській роботі в Полтаві, в обласній, а нині Всеукраїнській громадсько-політичній газеті «Зоря Полтавщини».

Як поетеса дебютувала у 1962 році в немирівській райгазеті «Колос». Відтоді виступає у газетах Вінниччини і Полтавщини, журналі «Жовтень», колективних збірниках з віршами, фейлетонами, нарисами. У журналі «Прапор» 1979 року побачила світ її повість «Довженко у Яреськах» (у співавторстві з В. Лисом). У 2007 р. у видавництві «АСМІ» вийшли її збірки фейлетонів «Ми з Софі Лорен» та публіцистики «Хай горить свіча», а також документальна повість «Поверхи щастя» (у співавторстві з М. Лисом).

Лауреат обласної журналістської премії ім. Яценка (1989), Всеукраїнської журналістської відзнаки «Золоте перо». Заслужений журналіст України. Кавалер ордена княгині Ольги III ступеня. Удостоєна почесного звання «Зірка

української журналістики» Національної спілки журналістів України [3, с. 129].

Вадим Станіславович Мазурик. Народився 10 листопада 1961 р. в м. Гнівань Тиврівського району Вінницької області.

Історик, краєзнавець, журналіст.

Закінчив Калинівську середню школу, в 1982 р. (з відзнакою) – історичний факультет Вінницького державного педагогічного інституту, 1987 р. – аспірантуру Інституту історії АН України.

29. Мазурик Вадим Станіславович

В 1982 р. працював учителем історії Кіровської восьмирічної школи Калинівського району. У 1983 – 1984 рр. служив в армії. В 1987 – 1994 рр. – асистент, старший викладач кафедр історії СРСР і УРСР та історії слов'янських народів, заступник декана історичного факультету Вінницького державного педінституту; 1995 – 1998 рр. – комерційний директор, заступник директора Подільського центру ділового співробітництва (м. Вінниця). Впродовж наступних двох років – заступник директора ТОВ «Іштар-Прес», ведучий авторських програм на телеканалі «Іштар» (м. Вінниця), викладач Вінницької філії Тернопільської академії народного господарства. В 2000 – 2001 рр. – старший викладач Вінницької філії Міжрегіональної академії управління персоналом. З грудня 2001 р. обіймає посаду представника На-

ціональної ради України з питань телебачення і радіомовлення у Вінницькій області. Одночасно – доцент кафедри журналістики, реклами та зв'язків із громадськістю Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського (за сумісництвом).

Журналістською діяльністю займається з 90-х років. У 1992 р. створив на ТБ «Селбанго» проєкт «Подільські старожитності», який, проте, проіснував недовго. У 1998 – 1999 рр. редагував газету Тернопільської академії народного господарства «Академія». В 1999 р. був автором та ведучим рубрики «Часовик» на «Доброму радіо». У 2000 – 2001 рр. – ведучий «Вінницької служби інформації – ВСІ новини», автор та ведучий телепроєкту «Страховий центр» на ТБ «Іштар». Протягом 2003 – 2004 рр. – автор та ведучий рубрики «Магдебургське право» у програмі «Позиція» на ВДТ-6.

Радіопрограма «Квітка граната та берегах Південного Бугу» (у співавторстві з І. Шуровим) була визнана переможницею фестивалю «Україна єдина» (Одеса, 2000), номінована на фестивалі «Мій рідний край» (Ужгород, 1999). Тоді ж номінацію «Краща режисура» на фестивалі «Калинові острови» (Житомир, 1999 р.) отримала програма «Портрет на тлі заграви» (у співавторстві з Т. Мокріді).

Як науковець, досліджує селянське питання в суспільно-політичній думці України в XVIII – першій половині XIX ст. Учасник регіональних історико-краєзнавчих конференцій. З історії краю опублікував більше 20 робіт.

Член Національної спілки журналістів України (1999 р.). Заслужений журналіст України (2016 р.). Нагороджений також Почесною грамотою Верховної Ради України «За заслуги перед українським народом» (2013 р.), Почесною грамотою Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення (2011 р.), низкою Почесних грамот Вінницької обласної державної адміністрації та Вінницької обласної ра-

ди, «Золотою медаллю української журналістики» (2009 р.) [3, с. 136; 6, с. 660; 18].

Петро Васильович Маніленко. Народився 2 липня 1947 року в с. Чуків Немирівського району Вінницької області.

Журналіст, краєзнавець.

У 1973 р. закінчив філологічний факультет Вінницького педінституту, у 1978 р. – відділення журналістики ВПШ при ЦК Компартії України. Працював заступником редактора в районних газетах: гайсинської (Вінницька область) – «Трибуна праці», іультинської (Магаданська область, Росія) – «Горняк Заполяр'я». Майже двадцять років був редактором газети «Бершадський край».

30. Маніленко Петро Васильович

Лауреат обласних журналістських премій: імені Костянтина Гришина та Володимира Орлика. Захоплюється також краєзнавством. Автор декількох видань про промислові підприємства та населені пункти Бершадського району Вінницької області, зокрема, «Джулинка всміхається століттям», «Добридень, Березівко», «Брості Василя Думанського», «Серединка – тепла крапка на карті України» (у співавторстві з Ф. Шевчуком) [6, с. 664].

У 1996 р. удостоєний звання «Заслужений журналіст України».

Володимир Тимофійович Осьмушко. Народився 11 травня 1951 р. в с. Попівці Барського району.

Закінчив Вінницький державний педагогічний інститут ім. М. Островського та Московський заочний народний університет мистецтв. З 1977 по 2005 рік – фотокореспондент газети «Комсомольське плем'я» («Панорама»). Працював на цій же посаді в часописі «Вінниччина». Друкувався в республіканській пресі. Член Вінницького фотоклубу «Обрій», спілки фотохудожників України. Учасник та дипломант вітчизняних і міжнародних фотосалонів в Англії, Бразилії, Гонконзі, Польщі, Румунії, Сінгапурі. Член Національної спілки журналістів України з 1980 р. [3, с. 164].

31.Осьмушко Володимир Тимофійович

У 2019 р. після важкої хвороби відійшов у Вічність.

Олег Валер'янович Пасічник. Народився 30 вересня 1948 року в с. Гонорівка Ямпільського району Вінницької області.

У 1970 р. з відзнакою закінчив філологічний факультет Вінницького державного педагогічного інституту, працював учителем у Вінницькій СШ № 32. Служив в армії. Після звільнення у запас – консультант правління Вінницької обласної організації Українського товариства охорони пам'яток історії та культури, із червня 1972 р. – у штаті Вінницького обласного комітету телебачення і радіомовлення (редактор,

старший редактор, головний редактор облтелерадіокомпанії). В 1981 – 1983 рр. – слухач відділення журналістики Вищої партійної школи (м. Київ). По її закінченні – консультант-методист Будинку політичної освіти обкому партії. З вересня 1991 р. обіймав посаду заступника директора з питань виховної роботи та народознавства Вінницької СШ № 22. У червні 1992 р. призначений помічником, керівником групи консультантів заступника голови Вінницької облдержадміністрації. Із грудня 1994 р. по серпень 1996 р. – генеральний директор Вінницького обласного об'єднання телебачення і радіомовлення. У 1996 – 1997 рр. – керівник прес-служби управління екологічної безпеки у Вінницькій області. З 1997 р. – помічник голови облдержадміністрації, завідувач прес-служби ОДА. У квітні 1999 р. переведений в апарат Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення на посаду представника Нацради у Вінницькій області. На цій посаді працював до травня 2001 р. З червня 2001 р. до липня 2008 р. – головний редактор телебачення Вінницької обласної державної телерадіокомпанії, із липня до кінця вересня 2008 р. (часу виходу на пенсію) – головний редактор обласного радіо. З вересня 2006 р. (спершу за сумісництвом) – старший викладач Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського.

Досить впевнено почувався на незорій ниві журналістики. Як підсумок самовідданої праці – високе визнання не лише колег і друзів, у яких користувався незаперечним авторитетом, а й держави – він один із перших серед майстрів пера Вінниччини удостоєний почесного звання «Заслужений журналіст України» (1998 р.). Його висока професійна майстерність, одержимість, організаторський талант ще й досі у пам'яті колективу облтелерадіокомпанії, де виріс у непересічного майстра своєї справи; колективу, з яким ділився здобутками й планами, radoщами й болями, який успішно вів до нових творчих вершин. Як член Національної

спілки журналістів України, зрілий фахівець, побував чи не в усіх куточках рідної Вінницької області, знав проблеми, тривоги і болі її мешканців, до глибини душі переймався ними. Почуте та записане у Вінниці, в «глибинці» лягало в публіцистичні рядки, пристрасним словом звучало в телерадіоэфірі. Без перебільшення, його журналістські шляхи-дороги завжди пролягали до людських сердець.

32.Пасічник Олег Вал.

Він також був чудовим навчителем, педагогом від Бога. Цей хист особливо проявився, коли в останні роки свого життя працював на кафедрі журналістики тодішнього інституту філології й журналістики (нині факультету філології й журналістики імені Михайла Стельмаха) Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Його лекції із захопленням слухали студенти – майбутні журналісти, жадібно ловлячи кожне слово, а поради та зауваження завжди виявлялись доречними, сприймались, як товариські застереження, побажання, напуття, як істина в останній інстанції. Не випадково його вихованка, журналістка Віталія Мазур, згадує:

«Ніколи не знала людини з такою світлою душею... У кожному з нас Олег Валер'янович умів розгледіти особистість, вишліфувати її особливі грані. У кожному він підносив усе прекрасне, особливе, вірячи у чисті помисли, які робили нас майже янголами, а він для нас був святим. Чимало за-

служив добра на цій землі, чимало несподіванок приносило йому життя, але жодного дня, жодної хвилини не сходила з його обличчя добра батьківська посмішка».

Його лагідний, дещо притишений голос, здається, ще й досі звучить у студентських аудиторіях. Одна з них, в якій він особливо любив проводити спілкування з вихованцями, нині носить його ім'я...

Захоплювався поезією. Високо цінував творчість Тараса Шевченка, Лесі Українки, Ліни Костенко, своєї землячки із Ямпільщини Ніни Гнатюк, пропагував поетичний доробок Валентини Сторожук (Буздиган), Тетяни Яковенко, незламного Василя Стуса. У вільну хвилину писав й сам, насамперед, інтимну лірику, в якій оспівував святість справжнього кохання, материнства, неповторну вроду жінок-подолян, велич їхньої багатой, ще не до кінця розкритої душі.

«...Не молився ні Богу, ні Долі,
А сьогодні – молюся тобі!
Хай ніколи, – ти чуєш? – ніколи
Не погаснуть наші вогні!»

Його турбували драматизм, нерідко калейдоскопічна мінливість жіночих доль, обурювали невігластво, підлість, зрада, що завдавали пекучого болю прекрасній статі.

Так само любив історію. Читаючи її сторінки, заглиблювався у далекі часи, намагаючись збагнути сутність процесів, минулих подій, що впливали на історичний розвиток Подільського краю. Через власне серце пропускав болі й тривоги неньки-України. Тому в поетичних рядках акумулював захоплення незламністю духу, величчю подвигу героїв – борців за її свободу, самоствердження, щасливий поступ у майбуття, славив красу рідної землі, ратні та трудові звершення її мешканців – споконвічних гречкосіїв, хліборобів, самовідданих оборонців волі, дорогої серцю Вітчизни, яку не раз доводилось відроджувати із попелу та руїн, оскільки в історії Поділля, України було чимало трагічних сторінок.

Про такий лихий час, ордино-татарські посягання на наші споконвічні землі, зухвалі дії степових розбійників, котрі впродовж багатьох десятиліть здійснювали спустошливі напади на українські поселення, безпощадно грабуючи їх та поневолюючи мирний люд, йдеться, зокрема, в поемі «Полонянка». Твір досить емоційний, насичений почуттями головної героїні – подільської полонянки, яка потрапила в ханський гарем, але наперекір долі не втрачає гідності, переживає за долю рідної України, як і інший герой – Богдан Хмельницький, котрий організовує супротив поневолювачам, гуртує козацькі лави на боротьбу за краще майбутнє України.

За допомогою художнього слова автор подає обширний зріз тогочасного буття, переймається долею поневолених бранок:

«Скільки таких достеменно
Час у піщинки зітер –
Кращих перлинок гаремів –
Наших подільських сестер?!»

Невимовною була їхня туга за рідним краєм, у помислах вони постійно линули до нього:

«...Пускаю на річку із вічних зірок –
Чумацького шляху – дівочий вінок.
Пливи ж, мій вінку,
Хоча й не з барвінку,
До рідного краю неси українку!..»

Проте нескореність ворогам, любов до рідної землі, що їх не могли знищити різні ворожі навали та іґа, дали підставу автору завершити твір на оптимістичній ноті:

«Я бачу день – прийде він неодмінно,
Розквітне із прадавніх наших генів,
І захистити зможем Україну,
Її дітей – від всіх земних трагедій!»

Перечитуючи художні твори, зайвий раз переконаєшся у тому, що О. В. Пасічник мав неабияке поетичне обдарування, талант неординарного дослідника, був патріотом рідної землі, постійно жив Україною в серці.

Жаль, що його життєвий шлях виявився таким коротким (помер в 2010 р.)... [5].

Леонід Трохимович Пастушенко. Народився 5 грудня 1936 р. в с. Говори Віньковецького району Хмельницької області.

Письменник, публіцист, краєзнавець.

33.Пастушенко Л. Т.

По закінченні Ялтушківської середньої школи Барського району вступив до Вінницького педінституту, де здобув фах учителя української мови, літератури та англійської мови, отримавши в 1958 р. «червоний» диплом та право вільного вибору місця роботи. Того ж, 1958 року, кілька місяців працював кореспондентом газети «Вінницька правда» та обласного радіо, а з листопада був призначений завідувачем шкільної та студентської молоді у щойно відкритій обласній молодіжній газеті «Ленінське плем'я». Вперше ж надрукувався 1956 р. – у «Вінницькій правді» з благословення письменників Василя Юхимовича та Миколи Зарудного.

У квітні 1963 року обласну молодіжну газету було перетворено на зональне видання ЦК ЛКСМУ під новою назвою – «Комсомольське плем'я», а Л. Пастушенка затверджено зас-

тупником редактора. На цій же посаді він працював і у відновленій 1966 року обласній молодіжній газеті, поки в березні 1972-го не перевівся на роботу власкором республіканської газети «Комсомольское знамя», якій віддав сім років сумлінної праці. Саме з цієї популярної на той час молодіжної трибуни (оскільки вона була російськомовною, то менше приглядалась до неї партійна цензура України) і почалася проблемна публіцистика у журналістській творчості Л. Пастушенка. Найповніше розквітла вона в газеті «Радянська (Демократична) Україна», в якій у 1979 – 1999 роках працював власним кореспондентом у Вінницькій області, а також (за Незалежності) у першій вінницькій демократичній газеті «Подолія» (1992 р.) на посаді політичного оглядача.

За роки Незалежності написав понад 500 публіцистичних статей на оборону та утвердження Самостійності України, державності української мови та права народу на самоідентифікацію й гуманніші шляхи переходу від російсько-імперського тоталітаризму до демократичного суспільства. У двохтомній книзі «Чуєш, брате мій!» болісно міркує над тим, чому вимріяну народом Незалежність, саму нашу державу так безбожно обкрадено, а обіцяні ринкові реформи перетворилися на дику «прихватизацію» з боку політичних та економічних мародерів.

Схожі проблеми, тільки на ниві літератури, актуально порушують і дві книги есеїв Леоніда Трохимовича «Слово на пуантах» й «Полювання на класиків» (2006 р.), об'єднані рубрикою «Розмисли на берегах книжок». 2009 року вийшла нова книга його публіцистики – «Гордімося національністю». На жаль, усі вони видані власним коштом автора, маленьким накладом, тож недоступні для широкого загалу українських патріотів.

У творчій спадщині Л. Пастушенка, як письменника, і ціла низка книжок прози та віршів, зокрема, три романи – «Покута», за яким знято художній фільм, «Полиновий тру-

нок», «Високо в небо», «Точка Архімеда», «Вічний хліб», а також драматична поема «Судний день Пілата, прокуратора Іудеї»...

Член Національної спілки журналістів (з 1960 р.) та Національної спілки письменників України (з 1970 р.). Заслужений журналіст України (1993 р.). Не раз відзначався у творчих конкурсах України та області, мав не одне «Золоте перо», останній з лауреатів премії ім. Ярослава Галана, яку присудила йому тільки Спілка журналістів України, оскільки засновник премії – ЦК КПУ був проти такого незалежного претендента. Лауреат літературних премій ім. Миколи Трублаїні (1968 р.), двічі Героя Соціалістичної праці Пилипа Желюка (за роман «Вічний хліб», 1986 р.), Всеукраїнської літературної премії ім. Михайла Коцюбинського.

2017 року відійшов у Вічність [3, с. 171 – 172; 6, с. 696].

Іван Дмитрович Педорук. Народився 30 листопада 1973 р. у м. Вінниці.

У 1999 р. закінчив філологічний факультет Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського за спеціальністю «викладач української мови і літератури»; в 2011 р. – факультет післядипломної освіти Вінницького національного аграрного університету за спеціальністю «менеджер-економіст»; в 2019 р. (з відзнакою) – факультет економіки, менеджменту та права Вінницького торговельно-економічного інституту Київського національного торговельно-економічного університету за спеціальністю «публічне управління й адміністрування».

Значну частину свого життя присвятив журналістиці. З листопада 1993 р. – в колективі Вінницької обласної державної телерадіокомпанії, де до 1997 р. працював звукорежисером, редактором, старшим редактором інформації обласного телебачення. В 1997 р. – директор-розпорядник приватної телестудії «Мелодія-Буг». У 1997 – 2000 рр. – редактор, режисер, виконуючий обов'язки генерального

директора, начальник відділу контролю за телевиробництвом Вінницької обласної державної телерадіокомпанії «ВІНТЕРА». В 2000 – 2018 рр. – заступник, перший заступник генерального директора цієї ж телерадіокомпанії. Автор і ведучий аналітичних щотижневих телевізійних програм «Панорама тижня», «Позиція. Громадський вибір». У 2018 р. – перший заступник директора Вінницького міського комунального підприємства «Інформаційно-телевізійне агентство «ВІТА». Нині – заступник директора Департаменту інформаційної діяльності і комунікацій з громадськістю Вінницької обласної державної адміністрації – начальник управління комунікацій з громадськістю. Позаштатний співробітник МКК «Радіокомпанія «Місто над Бугом», автор і ведучий щотижневої радіопрограми «Рефлекторія». За сумісництвом – викладач кафедри журналістики, реклами та зв'язків із громадськістю факультету філології й журналістики імені Михайла Стельмаха Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського.

34. Педорук Іван Дмитрович

Відомий також як співведучий та співорганізатор багатьох культурних масових заходів міста й області, міжнародних форумів, дипломатичних зустрічей, презентацій.

Брав участь (і як актор другого плану, і як помічник режисера) у вітчизняному (місцевому) кіновиробництві, – художніх фільмів режисера Валерія Шалиги «Покута», «Фа-

тальна помилка», «Тримай біля серця», «Замах на Петлюру», декількох серій телесеріалу «До мене, Мухтар!», «Повернення Мухтара».

Член Національної спілки журналістів України з 1996 р.

Переможець конкурсу «Людина року-2001» в номінації «Кращий журналіст». У 2005 р. нагороджений відзнакою Держкомтелерадіо «За заслуги в розвитку інформаційної сфери України», в 2012 р. – Почесною Грамотою Кабінету Міністрів України. Як і батько Дмитро Григорович Педорук, удостоєний почесного звання «Заслужений журналіст України» (2007 р.) [3, с. 174; 20].

Марина Віталіївна Сенчик. Народилася 14 липня 1960 року в смт Дунаївці Хмельницької області.

35. Сенчик Марина Віталіївна

Закінчила історичний факультет Вінницького державного педагогічного інституту ім. М. Островського. З серпня 1985 року до січня 1992 року працювала диктором телестудії «Селбанго», а згодом – диктором на телестудії Вінницького інформаційного телевізійного агентства «ВІТА». З 1994 року працює в колективі Вінницької обласної державної телерадіокомпанії: режисером телебачення, коментатором. З 2000 року – старший редактор телебачення, а з 2005 року – завідувача редакцією. Член Національної спілки журналістів України з 1997 року.

Авторка і ведуча популярної аграрної телепередачі «Удосвіта». Неодноразова лауреатка, дипломантка міжнародних та всеукраїнських фестивалів, авторка циклу телефільмів про долі земляків, красу їхніх душ, золоті руки, талант і натхнення. Сюжети, підготовлені М. Сенчик, звучать у телевізійних програмах не лише ВДТ-6, але й на українському телебаченні, на каналі «УТР», що транслюється у понад 80-и країнах світу.

Заслужений журналіст України (2012 р.) [3, с. 203].

Марина Володимирівна Тепленко-Дідик. Народилася 5 грудня 1962 р. в смт Нижня Кринка Макіївського району Донецької області.

36. Тепленко Марина Володимирівна

Здобула вищу освіту на філологічному факультеті Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського, який закінчила 2002 р. за фахом «учитель російської мови та зарубіжної літератури». Має також сертифікати Українського інституту підвищення кваліфікації працівників телебачення та радіомовлення Держтелерадіо України: «Диктор-ведучий та радіожурналіст» (2000), «Режисер телебачення та радіо» (2001), «Правові, економічні та творчі особливості функціонування засобів масової інформації в період реформування» (2016).

Трудову діяльність розпочала 1978 р. на Вінницькій фабриці трикотажних спортивних виробів. 3 січня 1997 р. –

редактор радіомовлення Вінницької державної телерадіокомпанії. З липня 2001 р. – редактор телебачення. Авторка циклу патріотичних телепрограм «Лідер. Лідер? Лідер!» та «Бастіони». Авторські телепроекти з життя Збройних Сил України неодноразово здобували призові місця на міжнародних, всеукраїнських та обласних фестивалях і конкурсах.

З посади завідувачки редакції військово-патріотичних програм філії ПАТ «НСТУ» «Вінницька регіональна дирекція «ВІНТЕРА», де також очолювала первинний журналістський осередок, звільнилася 2018 р. З листопада того ж року – головний спеціаліст прес-центру Командування Повітряних Сил Збройних Сил України.

Член ревізійної комісії Національної спілки журналістів України (з травня 2017 р.). Член правління Вінницької обласної організації Національної спілки журналістів України.

Керівник представництва у Вінницькій області, а з 2021 року – заступник голови наглядової ради Всеукраїнського благодійного фонду «Журналістська ініціатива». З 2001 року учасниця низки акцій фонду: всеукраїнських прес-клубів, журналістських автопробігів «Дорога до Криму: проблеми та перспективи», «Схід – Захід: разом назавжди», «Пам'ять батьківського подвигу – серцях наших», всеукраїнських семінарів для журналістів «Культура мови – культура нації» та інших.

Заслужений журналіст України (2017 р.). Нагороджена «Золотою медаллю української журналістики», Грамотою Міністерства оборони України, грамотами Держкомтелерадіо України, Вінницької обласної державної адміністрації. Має також відзнаки Міністерства оборони України «За сприяння Збройним Силам України», головнокомандувача ВПС України «Вишкіл. Злітаність. Відвага», «За самовіддану працю у Збройних Силах України» та ін. Переможниця творчих конкурсів Національної спілки журналістів України в номінації «Кращий журналістський матеріал про події на сході

України», неодноразово – за найкраще висвітлення міжнародних журналістських автопробігів «Дорога до Криму: проблеми та перспективи».

Авторка збірки поезії «Я себе переконаю...», виданої 1999 року в м. Софія (Болгарія) [3, с. 219].

Борис Якович Штейнман. Народився 20 грудня 1935 р. в с. Ялтушків Барського району.

37. Штейнман Борис Якович

Шлях у журналістику розпочав після закінчення Вінницького педагогічного інституту з фотокореспондента обласної молодіжної газети «Комсомольське плем'я». Очолював відділ, був відповідальним секретарем газети. Працював заступником відповідального секретаря, завідувачем відділу сатири і гумору «Вінницької правди», заступником редактора газети «Подолія», «Вінницької газети», «ДТП». Член Національної спілки журналістів України. Заслужений журналіст України.

Нині мешкає в Німеччині [3, с. 254].

Немає сумніву в тому, що з часом у цю когорту будуть вписані нові імена.

* * *

Крім заслужених журналістів України, випускників Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського Світлани Бусілкової, Вадима Мазурика, Олега Пасічника, Івана Педорука, *викладачами кафедри журналістики, реклами та зв'язків із громадськістю* є також заслужені журналісти України Ігор Голуб і Володимир Шкляр.

Ігор Дмитрович Голуб. Народився 18 квітня 1973 року у Вінниці.

У 1992 р. закінчив технікум електронних приладів, у 1997 р. – Вінницький національний технічний університет за спеціальністю «інженер електронної техніки», в 2011 р. – Вінницький торговельно-економічний інститут Київського національного торговельно-економічного університету за спеціальністю «адміністративний менеджмент».

І. Д. Голуб

З 1997 року працював звукооператором, а з 1998-го – головним інженером державно-комунального підприємства Вінницької міської редакції проводового радіомовлення радіостудії «Місто над Бугом». У 1999 р. – виконуючий обов'язки директора радіостудії. З 2000 р. – її директор (в 2007 р. радіостудія перейменована у КП Радіокомпанію «Місто над Бугом»).

Член Національної спілки журналістів України з 1999 року. Депутат Вінницької міської ради. Заслужений журналіст України [3, с. 53; 20].

Володимир Іванович Шкляр. Народився 17 листопада 1946 р. в м. Погребище.

Доктор філологічних наук, професор, публіцист, провідний дослідник в галузі теорії і практики вітчизняних і світових ЗМІ.

Закінчив філологічний факультет Одеського державного університету (1968). В 1979 р. – захистив кандидатську дисертацію, в 1990 – докторську («Публіцистика і художня література: продуктивно-творча інтеграція»).

В. І. Шкляр

У 1968 – 1973 рр. – редактор калинівської райгазети «Прапор Перемоги».

З 1973 р. – на науково-викладацькій роботі:

1973 – 1981 рр. – доцент відділення журналістики Одеської вищої партійної школи.

1981 – 1985 рр. – доцент, заступник декана, декан філологічного факультету Одеського державного університету.

1985 – 1990 рр. – доцент, декан відділення журналістики Київського інституту політології і соціального управління.

1990 – 1991 рр. – перший проректор Одеського інституту політології і соціального управління.

У Київському національному університеті імені Тараса Шевченка:

1992 – 1996 рр. – професор кафедри журналістської майстерності.

1996 – 2001 рр. – професор, завідувач кафедри міжнародної журналістики.

2001 – 2009 рр. – професор кафедри міжнародної журналістики Інституту журналістики.

У 2009 – 2014 рр. – професор, декан факультету європейської освіти Міжнародного економіко-гуманітарного університету імені академіка Степана Дем'янука (м. Рівне).

Із березня 2017 р. – професор кафедри журналістики, реклами та зв'язків з громадськістю Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського.

Серед напрямів наукової діяльності: теорія і практика масової комунікації, поетика журналістики, а також проблеми впливу масової комунікації на геополітичні процеси.

Заслужений журналіст України (2005 р.) [20; 3, с. 251].

Безпосередній стосунок до підготовки журналістських кадрів має й декан факультету філології й журналістики імені Михайла Стельмаха Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського, член Національної спілки журналістів України Інна Завальнюк.

Інна Яківна Завальнюк. Народилася 5 жовтня 1968 р. у селі Новоселівка Немирівського району.

З 1975-го до 1985 р. навчалася в середній школі № 8 м. Вінниці, яку закінчила із золотою медаллю. Цього ж року вступила на філологічний факультет (денна форма навчання) Вінницького державного педагогічного інституту ім. М. Островського. Упродовж чотирьох років виконувала обов'язки члена комітету комсомолу факультету – відповідала за навчально-трудова дисципліну в академгрупах. На четвертому курсі була стипендіатом імені Михайла Стельмаха. 1989 року з відзнакою закінчила повний курс згаданого інституту за

спеціальністю «Українська мова і література», отримавши кваліфікацію вчителя української мови і літератури.

За направленням Вінницького обласного відділу народної освіти два роки (один із них за сумісництвом) працювала вчителем української мови і літератури в середній школі № 32 м. Вінниці, продовжуючи династію славних педагогів, зокрема матері – Зінаїди Йосипівни Нестеренко.

Із серпня 1990 р. й донині працює у Вінницькому державному педагогічному університеті імені Михайла Коцюбинського на різних посадах: асистент, старший викладач, доцент, завідувач кафедри, професор, декан факультету.

І. Я. Завальнюк

Ще в студентські роки почала займатися науковою діяльністю, очолювала мовний науковий гурток. Навчаючись в аспірантурі (1994 – 1997 рр.), досліджувала номінативні процеси в художньому та усно-розмовному мовленні. У жовтні 1997 р. достроково захистила дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата філологічних наук.

З лютого 2004 р. у зв'язку з реорганізацією філологічного факультету обіймає посаду доцента кафедри стилістики й культури мови інституту філології й журналістики Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського, а з березня цього ж року очолює кафедру стилістики й культури мови.

У грудні 2006 р. Інна Яківна вступає до докторантури на денну форму навчання. У коло її наукових зацікавлень потрапляє стилістичний синтаксис. За роки навчання в докторантурі (2006 – 2009 рр.) наукова діяльність у цій сфері стає особливо потужною, що засвідчено одноосібною монографією та дисертацією «Синтаксичні одиниці в мові української преси початку ХХІ ст.: структура та прагмастилістичні функції» на здобуття наукового ступеня доктора філологічних наук зі спеціальності 10.02.01 – українська мова, захищеною одразу після завершення навчання в докторантурі, у березні 2010 року.

3 грудня 2009 р. Інна Яківна на посаді завідувачки кафедри стилістики й культури мови Вінницького педуніверситету. У липні 2010 р. присвоєно науковий ступінь доктора філологічних наук, а в березні 2012 р. – вчене звання професора кафедри української мови.

3 вересня 2014 р. Інна Завальнюк очолює новостворену кафедру стилістики української мови і журналістики, а у квітні 2015 р. рішенням Вченої ради університету її обрано деканом факультету філології й журналістики імені Михайла Стельмаха.

І. Я. Завальнюк – фахівець у галузі стилістики й історії української мови. Автор сотень наукових і навчально-методичних праць із проблем стилістичного синтаксу, ономаціології, історії української літературної мови.

Упродовж 2010 – 2012 рр. І. Я. Завальнюк була членом спеціалізованої вченої ради К 26.062.14 для захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата філологічних наук зі спеціальності 10.02.01 – українська мова в Національному авіаційному університеті. Працює членом редакційної колегії університетського збірника «Наукові записки. Серія: Філологія (мовознавство)», а з 2017 р. – головним редактором цього фахового видання.

Поєднує навчально-наукову роботу у ВНЗ із навчальною роботою в середніх закладах освіти. З 1999 р. і до сьогодні працює з обдарованою молоддю в Малій академії наук, проводячи профорієнтаційну роботу й готуючи учнів-членів МАН до обласних і Всеукраїнських конкурсів-захистів науково-дослідницьких робіт, за що неодноразово нагороджена почесними грамотами Вінницької обласної державної адміністрації та управління освіти і науки Вінницької облдержадміністрації.

Нагороджена відзнакою Міністерства освіти і науки України «Відмінник освіти України» (2003 р.), знаком Міністерства освіти і науки України «Василь Сухомлинський» (2007 р.), нагрудним знаком Міністерства освіти і науки України «За наукові та освітні досягнення» (2017 р.) [12, с. 59 – 60].

* * *

Гордістю величної Альма-матер є й *випускники-відомі журналісти – заслужені працівники культури України.*

Михайло Феодосійович Каменюк. Народився 10 листопада 1948 року в с. Григорівка Могилів-Подільського району.

У 1971 році закінчив Вінницький педагогічний інститут і був прийнятий у штат обласної молодіжки. Відслуживши в армії, працював кореспондентом, завідувачем відділу літинської райгазети «Радянське життя», кореспондентом, заступником редактора, редактором Вінницької обласної молодіжної газети «Комсомольське плем'я».

Згадуючи про той час, заслужений журналіст України Леонід Пастушенко, зокрема, писав:

«...В життєвому активі Каменюка чи не найвищий злет авторитету обласної молодіжної газети, коли він став її редактором. Це була тоді справжня трибуна і справжня захис-

ниця молоді. Вірний своїй волелюбній натурі, редактор не боявся «стати на прю» навіть із всесильними тоді партократами, за що не раз його били, як футбольний м'яч» [3, с. 90].

Працював також спецкором обласної газети «Вінницька правда», власкором республіканських газет «Молодь України» та «Комсомольское знамя», на початку 1990-х рр. – генеральним директором Вінницької обласної державної телерадіокомпанії. Працював також у часописах «Подолія», «За Батьківщину», «Правий берег».

Каменяк М. Ф.

У 1969 – 1997 рр. очолював Вінницьку обласну організацію Спілки письменників України, був помічником народного депутата Верховної Ради України першого скликання митрополита Агафангела (Савіна О. М.).

Успішно спробував себе й на посадах начальника Вінницького видавництва «Книга-Вега» ВАТ «Вінницька обласна друкарня» (з 2000 р.), директора комунального підприємства «Книжково-журнальне видавництво» (2004 – 2007 рр.), начальника інформаційно-видавничого відділу Національної академії державної податкової служби України (м. Ірпінь Київської області). Працював заступником редактора журналу «Вінницький край», власним кореспондентом журналу «Україна» у Вінницькій області, газети «Селянська правда» по Поділлю та Буковині. Був членом правління Ук-

раїнського фонду культури, редколегії журналу «Дніпро». Тривалий час очолював правління Вінницької обласної організації Національної спілки письменників України. Нині – заступник головного редактора журналу «Вінницький край», літературний редактор унікального книжково-видавничого проєкту серії книг «Моя Вінниччина», президент громадського об'єднання «Русалка Дністровая».

Один із засновників Вінницького міського письменницького клубу «Нотаріус вічності» (2000).

Друкується з 1963 року. Автор численних поетичних збірок. На вірші М. Каменюка композитори Л. Дичко, Я. Поляхівський, В. Ткаченко створили багато пісень. Лауреат літературної премії ім. А. Малишка (1991) та обласних премій ім. М. Коцюбинського, К. Гришина та М. Трублаїні. Заслужений працівник культури України (1998). Удостоєний також ордену Нестора Літописця Української Православної Церкви [3, с. 89 – 90; 6, с. 588 – 589].

Анатолій Мусійович Подолинний. Народився 1 травня 1940 року в с. Шипинки Барського району.

Після десятирічки закінчив сільськогосподарський технікум у Молдові, працював зоотехніком на тваринницькій фермі у колгоспі, але швидко переконався, що цей хліб – не для нього. Його тримала в полоні любов до художнього слова, тому став студентом філологічного факультету Вінницького педінституту, який закінчив з відзнакою 1966 року.

Викладав українську мову й літературу в Ялтушківській середній школі Барського району, а з 1971 по 1976 рік виконував обов'язки методиста Вінницької обласної організації Товариства охорони пам'яток історії та культури УРСР. Тут спалахнув у його душі інтерес до краєзнавства. З 1976 року Анатолій Мусійович – на кафедрі української літератури рідного інституту (нині університету). 1981 року успішно захистив у Києві кандидатську дисертацію «Герой української радянської пригодницької повісті 30-х років і твор-

чість Миколи Трублаїні». Від 1985 р. – доцент, від 1998 по 2012 рр. – професор університету. Крім викладацької роботи, брав активну участь у громадському житті.

Багатьом учителям-словесникам, учням і студентам стали у пригоді упорядковані Анатолієм Мусійовичем й оснащені необхідним науковим коментарем збірники «У дорозі молодій і вічній. Спогади про Миколу Трублаїні» (К., 1977; у співавторстві з В. Борщевським), «Крила» (К., 1988); два випуски хрестоматії з літератури рідного краю «Подільські криниці» (Вінниця, 1994 та 2001). Він один із упорядників і автор статей про письменників у посібнику для вищої школи «Українська дитяча література. Хрестоматія у двох частинах» (К., 1992). Треба згадати і його співробітництво в «Українській Літературній Енциклопедії» та «Енциклопедії сучасної України», які виходять у столиці України.

Подолинний А. М.

Чимало зробив учений і на ниві фольклористики та краєзнавства. Йому належить упорядкування й передмови до таких видань як «Червона калина, листячко зелене. Українські народні пісні у записах Валентини Сторожук» (Вінниця, 1992), «Останній гайдамака» (Вінниця, 2001). До останньої увійшли народнопоетичні твори про Устима Кармалюка, що їх зібрав відомий фольклорист, краєзнавець і громадський діяч В. П. Вовкодав у рідному селі національ-

ного героя України. Про стан і здобутки фольклористичної роботи на Вінниччині А. Подолинний розповів у нарисі «До криниць народного слова» (Вінниця, 1989). Він співупорядник і один із авторів передмови та більшості статей довідника «Вінниччина фольклорна» (Вінниця, 2003) – про збирачів усної народної творчості на теренах нашої області.

Певну прогалину заповнив у краєзнавчій літературі, підготувавши і видавши путівники «Місто Бар» (Одеса, 1974; 2-е вид., змін. і доповн., 1990), «Пам'ять землі подільської» (Одеса, 1976; у співавторстві з В. Кравчук), «Вінниця. Фотонарис» (Одеса, 1979; у співавторстві з П. Лісовим), «90 років Вінницькому державному педагогічному університету імені Михайла Коцюбинського» (Вінниця, 2002; у співавторстві з Б. Хоменком).

Анатолій Подолинний – надзвичайно вимогливий до себе, він – людина слова і діла. Про це свідчить хоча б такий факт. На початку 90-х років Вінницьке обласне управління культури виступило з цінною ініціативою – створити своєрідну енциклопедію літературно-мистецького, культурно-освітнього та громадського життя області – від давнини до сучасності – в 7 томах. Під керівництвом тодішнього заступника управління культури В. Ф. Циганюка відбулася нарада з цього питання великої групи творчої інтелігенції міста. Усіх захопила ідея – показати світові внесок Вінниччини у скарбницю історії та культури українського народу. Було сформовано авторський колектив, визначено відповідальних редакторів кожного тому, докладно обговорено усі деталі майбутньої роботи. І що ж? Радісно збуджені учасники тієї ділової розмови розійшлися по домівках, а на другий чи третій день викинули все з голови. Нині ніхто й не згадує ні про ту нараду, на про ті рішення. Соромно й гірко...

Один лише Анатолій Мусійович, якого обрали відповідальним редактором тому про літераторів області, одразу ж приступив до роботи. Перегорнув гори довідково-енцикло-

педичних, краєзнавчих, літературознавчих видань, склав словник персоналій, розподілив обов'язки між членами редколегій й авторами і сам узявся за перо. На жаль, у скорому часі більшість ентузіастів розбіглися. Левова частка роботи лягла на плечі редактора. Зрештою, 1998 року вийшов з друку літературний словник Вінниччини під промовистою назвою «З-над Божої ріки». Згодом читачі отримали друге, доповнене і доопрацьоване видання цієї конче потрібної широкому загалові книги. З 697 уміщених у ній статей 422 написав А. Подолинний. Він же упорядкував і здійснив загальне редагування усіх матеріалів.

Уклав і видав оригінальну антологію «Стоголосся», у якій представлено твори 100 поетів Вінниччини ХХ століття. Друге доповнене видання під назвою «Антологія ХХ століття. Сто поетів Вінниччини за сто років» вийшло 2003 року в Києві за участю Ніни Гнатюк. У 2007 побачила світ його книга «Жити Україною: статті, рецензії, есе». Він співавтор та редактор історичного нариса «Вінниця» (2007).

Один із засновників і провідних діячів обласної організації Товариства української мови імені Тараса Шевченка, «Просвіти», учасник багатьох заходів, спрямованих на утвердження української державності, мови і культури. Член Національної спілки журналістів України, член Національної спілки письменників України, член Національної спілки краєзнавців України. Член правління обласного краєзнавчого осередку, Почесний краєзнавець України (2015).

Заслужений працівник культури України (2001), лауреат літературних премій імені Михайла Коцюбинського (2004), Євгена Гуцала (2008), Михайла Стельмаха (2017) та ін. [3, с. 180; 6, с. 713 – 715; 24].

Валентина Петрівна Сторожук (Буздиган). Народилася 28 березня 1988 року в с. Білашки Погребищенського району.

У 1988 р. закінчила філологічний факультет Вінницького державного педагогічного інституту. Працювала директором Лимарської восьмирічної школи в Іванківському районі на Київщині, редактором реклами, науковим працівником Вінницького літературно-меморіального музею Михайла Коцюбинського, заступником головного редактора видавництва «Книга-Вега» ВАТ «Вінницька обласна друкарня», завідувачкою відділу науково-методичної та дозвілдової роботи Вінницького обласного центру народної творчості. Нині – заступник головного редактора журналу «Вінницький край».

Сторожук (Буздиган) В. П.

Член Національної спілки письменників України (1998 р.). Автор поетичних збірок та книг для дітей. Лауреат обласної молодіжної премії ім. М. Трублаїні (1989 р.), всеукраїнських літературних премій ім. М. Коцюбинського (2000 р.), Є. Гуцала (2002 р.), «Благовіст» (2006 р.), літературно-мистецької ім. Марка Вовчка (2008 р.). Заслужений працівник культури України (2006 р.).

Її перу належать численні публікації в обласній та всеукраїнській періодиці про М. Коцюбинського, історію та культуру Подільського краю, митців і народних майстрів.

Член Національної спілки журналістів України (2009 р.) [3, с. 213].

Тетяна Василівна Яковенко. Народилася 16 травня 1954 р. в с. Соболівка Теплицького району.

Після закінчення Соболевської середньої школи працювала робітницею на місцевому цукрокомбінаті, вчителювала у школах Теплицького району, була на комсомольській роботі.

Закінчила філологічний факультет Вінницького державного педагогічного інституту ім. М. Островського (1977 р.), аспірантуру при Інституті літератури ім. Т. Г. Шевченка НАН України. Кандидат філологічних наук (1987 р.). Доцент. З 1983 по 2012 р. – викладач кафедри української літератури Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського.

Яковенко Т. В.

Понад десять років керувала обласною дитячою літературно-мистецькою студією «Мережа». У 1999 – 2012 рр. – керівник літературно-мистецької студії при ВДПУ імені Михайла Коцюбинського «Вітрила». З 2012 р. – керівник літературно-мистецької студії «Словоцвіт» Вінницького гуманітарно-педагогічного коледжу. Голова Вінницької обласної краєзнавчої літературно-мистецької громадської організації «Велика рідня». Обиралась депутатом обласної ради. Член Національної спілки письменників України (з 1988 року).

Авторка десятків наукових праць і методичних посібників у царині української і світової літератури, літературного краєзнавства. Зокрема, досліджує творчість Юрія Клена, Леоніда Мосендза, Михайла Стельмаха, Миколи Некрасова,

Мауцо Басьо, Редьярда Каплінга та ін., філологічні аспекти Святого Письма. Окремими публікаціями у журнальній періодиці вийшли переспіви біблійних книг («Книга пророка Софонії», «Книга Рут», «Книга пророка Йони» та ін.), збірки переспівів зі Святого Письма («Псалми Давидові», «Книга псалмів у переспівах Тетяни Яковенко», «Книга Екклезіястова в художньому переспіві Тетяни Яковенко», «Оксаннна Господу, оксанна! : переспіви українською мовою Святого Письма» та ін.).

Авторка близько двадцяти книг поезій («Совість, Любов вам до лица», «Щоденна Батьківщина», «Автопортрет з конваліями», «Передчуття трави», «Спокуса сповіді», «І золото сміху, і срібло сльози», «Живий вогонь», «Небесний сад», «Для щастя земного»), сотень публікацій у періодиці, кількох десятків передмов до книг молодих авторів Поділля, упорядниця регіональних літературних альманахів, зокрема, кількох чисел «Подільського перевесла».

Заслужений працівник культури України (2004 р.), кавалер ордена Княгині Ольги III ступеня (2013 р.), «Людина року» на Вінниччині 2010 р. в номінації «Митець». Нагороджена Почесною відзнакою Національної спілки письменників України (2004 р.). Лауреат літературних премій «Кришталева вишня» (2001 р.), імені Михайла Коцюбинського (2002 р.), «Благовіст» (2003 р.), імені Євгена Гуцала (2004 р.), імені Марка Вовчка (2007 р.), імені Михайла Стельмаха (2008 р.), імені Івана Кошелівця (2008 р.), імені Павла Тичини (2010 р.), імені Анатолія Бортняка (2012 р.). Лауреат Всеукраїнської премії імені Івана Огієнка [23; 3, с. 259].

Гордість університету – кавалер орденів «За заслуги» III-го та II-го ступенів, українська поетеса, член Національної спілки письменників України Ніна Гнатюк.

Ніна Юхимівна Гнатюк. Народилася 18 березня 1947 р. в с. Безводне Ямпільського району.

Середню освіту здобула у с. Моївка Могилів-Подільського району. У 1974 р. закінчила філологічний факультет Вінницького державного педагогічного інституту.

Керувала літературним об'єднанням при газеті «Комсомольське плем'я», працювала у редакції ямпільської райгазети «Слово хлібороба», кореспондентом Вінницького обласного радіо, у 1991 – 1996 рр., живучи в Києві, – в Секретаріаті Верховної Ради України, секретарем Національної спілки письменників України. На Українському радіо вела радіожурнал «Кобзар», програму «Шевченківські лауреати», трудилася у редакції газети «Українська столиця». Повернувшись до Вінниці, працювала в облдержадміністрації. Нині знову мешкає у Києві. Заступник головного редактора газети «Слово Просвіти». Від 2000 р. – заступник голови громадської організації «Вінницьке земляцтво у місті Києві».

Гнатюк Ніна Юхимівна

Член Національної спілки письменників України (з 1971 р.), Вінницької обласної краєзнавчої літературно-мистецької організації «Велика рідня» (з 2007 р.).

Авторка збірок поезій «Пелюстка грому» (1966), «Прощання з березнем» (1972), «Посіяла жито» (1978), «Час колосіння» (1980), «Дякую долі» (1982), «Шовковиця» (1983), «Поки люблю і вірю» (1985), «Поміж небес і трав» (1998), «Вересневі багаття» (2007), книги вибраних статей «Ковток

джерельної води» (2016), збірки нарисів «Одного колоса зерно» (у співавторстві з В. Рабенчуком; 1985).

Виступає як перекладач, критик і публіцист.

Упорядкувала низку антологій та альманахів: «Сто поетів Вінниччини за сто років» (спільно з А. Подолинним; 2003), «І в смерті з рідним краєм поріднюсь. Василь Стус і Вінниччина» (2011), «Дністрове гроно. Літературно-мистецька Ямпільщина» (разом із Р. Ковальським; 2015).

За сумлінну працю удостоєна високих державних відзнак: орденів «За заслуги» III-го та II-го ступенів, почесної відзнаки «За заслуги перед Вінниччиною». Лауреат Всеукраїнської літературної премії імені Михайла Коцюбинського, літературно-мистецької – імені Володимира Забаштанського, літературних премій імені Тараса Мельничука, Павла Тичини, премій імені Дмитра Нитченка, двічі Героя Соціалістичної праці Пилипа Желюка [22; 6, с. 518].

* * *

Не меншою гордістю величної Альма-матер є й її випускники – члени *Національної спілки журналістів України* (де то також і члени *Національної спілки письменників України*):

Абшаткін Анатолій Наумович;
Андрійчук Наталія Іванівна;
Бабій Василь Васильович;
Байда Світлана Анатоліївна;
Байдалюк Павло Іванович;
Балинська Людмила Миколаївна;
Балинський Павло Герасимович;
Баріл Олександр Олександрович;
Басенко Антоніна Михайлівна;
Бежнар Федір Іванович;
Білей Наталія Василівна;

Бойко Володимир Григорович;
Борецька (Шевчук) Наталія Феодосіївна;
Вдовиченко Ірина Андріївна;
Вишневська Світлана Іванівна;
Вишталюк Тамара Григорівна;
Вільчинська Ольга Петрівна;
Волошенюк Галина Леонтіївна;
Гандзюк Віталій Олександрович;
Гандзюк Діана Леонідівна;
Гедз Микола Сергійович;
Гетьман Анатолій Васильович;
Грицик Володимир Вадимович;
Дьяконов Борис Олександрович;
Журавель Володимир Олександрович;
Заблоцький Анатолій Петрович;
Знак Лариса Василівна;
Київський Євген Юхимович;
Ковальський Роман Григорович;
Конюк Володимир Петрович;
Ксенчина Наталія Сергіївна;
Лефтер Сергій Олександрович;
Мазур Віталія Михайлівна;
Мельник Віктор Іванович;
Мельник Ядвіга В'ячеславівна;
Михайлик Антон Вацлавович;
Мокрицький Аполлінарій Степанович;
Мотрич Ольга Олексіївна;
Мрачковська Людмила Миколаївна;
Мураховська Валентина Олексіївна;
Пасічник Микола Іванович;
Пастушина Василь Миколайович;
Протопиш Михайло Григорович;
Руденко Василь Олександрович;
Сегеда Юрій Васильович;

Скорупа Олена Анатоліївна;
Страшний Василь Іванович;
Тимчук Віктор Мефодійович;
Усач Григорій Давидович;
Хомлак Валентин Олександрович;
Цєков Юрій Іванович;
Червінчук Інна Василівна;
Чернега Микола Олександрович;
Шаворська Тамара Дмитрівна;
Шуткевич (Головащенко) Олеся Миколаївна [3, с. 6 – 255] та інші.

* * *

На завершення варто згадати ще один щирий вислів Василя Паламарчука, який є частим гостем і мудрим навчителем вихованців кафедри журналістики, реклами та зв'язків із громадськістю факультету філології й журналістики імені Михайла Стельмаха Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського: «Ми журналісти, а значить маємо бути чесними; на нас покладено високу відповідальність – нести народу слово правди».

Тож берімо приклад із справжніх лицарів пера! Живімо так, щоб не соромитись за себе! Працюймо в ім'я розквіту Неньки-України, захищаймо її! Любімо, поважаймо і ніколи не забуваймо про свою величну Альма-матір!

Джерела та література:

1. Бортняк А. «Співучий Шпорта з добрими очима...» / Анатолій Бортняк // Вінницька газета. – 1997. – 13 вересня.
2. Відомі випускники / Упоряд. Гандзюк В. О. – Вінниця: ТОВ «Меркьюрі-Поділля», 2017. – 188 с.
3. Вінниччина журналістська / Автор-упорядник Володимир Лисенко. – Вінниця: ФОП Горбачук І. П., 2010. – 318 с.
4. Гальчак С. Д. Заслужені журналісти України – випускники Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського // Сучасний мас-медійний простір: реалії та перспективи розвитку: матеріали III Всеукраїнської науково-практичної конференції (25 жовтня 2018 року) [наук. ред. В. М. Каленич]. – Вінниця, 2018. – С. 114.
5. Гальчак Сергій. Поет, журналіст, педагог / Сергій Гальчак // Знаменні і пам'ятні дати Вінниччини 2018 року. Хронологічний довідник / уклад.: Г. М. Авраменко, О. Ю. Антонюк; ред. С. В. Лавренюк; відп. за вип. Н. І. Морозова; Упр. культури і мистецтв Вінниц. облдержадм.; Вінниц. ОУНБ ім. К. А. Тімірязєва. – Вінниця, 2017. – С. 169 – 173.
6. Гальчак Сергій. Розвиток краєзнавства у Східному Поділлі: XIX – поч. XXI ст.: Монографія / Сергій Гальчак / Вид. 2-е, доп. – Вінниця: Меркьюрі-Поділля, 2013. – 840 с.
7. Гальчак Сергій. Словом і багнетом: журналісти Вінниччини у Другій світовій війні / 3-є вид. доповн., переробл. / Сергій Гальчак. – Вінниця: ПП Балюк І. Б., 2016. – 136 с.
8. Гальчак Сергій. «Східні робітники» з Поділля у Третньому рейху: Монографія / Сергій Гальчак. – Вінниця: «Книга-Вега» ВАТ «Віноблдрукарня», 2003. – 344 с.
9. Голос України. – 2002. – 28 грудня.
10. Горевалов С. І., Богуславський О. В., Романишин Ю. А. Військова преса України / С. І. Горевалов, О. В. Богуславський, Ю. А. Романишин. – Запоріжжя, 2004. – С. 335.
11. Гудожник Іван. Письменники Вінниччини на кривавих шляхах Вітчизняної війни / Іван Гудожник // Вінницька газета. – 2003. – 17 квітня.

12. Загорулько Ростислав. Давид Демидович Копиця (1906 – 1965) // csamm.archives.gov.ua/2021/07/07/davyd-demydovych-kopytsa-1906-1965/

13. 3-над Божої ріки. Літературний біобібліографічний словник Вінниччини / Упорядкування і загальна редакція А. П. Подолінного. – Вінниця: Континент-ПРИМ, 1998. – 352 с.

14. 3-над Божої ріки. Літературний біобібліографічний словник Вінниччини / Упорядкування і загальна редакція А. П. Подолінного. 2-е вид.: доп. – Вінниця: Континент-ПРИМ, 2001. – 408 с.

15. Кравчук Сергій. Рекрут її Величності журналістики / Сергій Кравчук // Вінницька газета. – 2001. – 19 серпня.

16. Переможці. Книга Пам'яті України. Вінницька область. Учасники бойових дій Другої світової і Великої Вітчизняної воєн, які померли в повоєнний період або проживають на території області. – Т. 3: Іллінецький район, Калинівський район, м. Козятин, Козятинський район / Обл. редколегія: Спірідонова Л. М. (гол.), Нешик С. С. (заст. гол.), Харчук В. Є. (відп. секр.), Азаров С. Г., Бранько Я. А., Василюк С. М., Гальчак С. Д. та ін. – Вінниця: ДП «Державна картографічна фабрика», 2009. – 616 с.

17. [http://library.vspn.edu.ua ^ inform ^ spisok _ bio](http://library.vspn.edu.ua^inform^spisok_bio) Біографії. Персоналії Поділля. Біографічний проект

18. nrada.gov.ua/representative/predsavnyk-natsionalnoyi-rady-u-vinnytskij-oblasti/

19. odb.km.ua/?dep=1&dep_up=1584&dep_cur=1587#gsc.tab=0

20. sites.google.com/view/kafedrajournalismvsu-2021/склад_кафедри

21. uk.wikipedia.org/wiki/Гнатюк_Ніна_Юхимівна

22. uk.wikipedia.org/wiki/Одудько_Тифомій_Романович

23. uk.wikipedia.org/wiki/Яковенко_Тетяна_Василівна

24. wiki.uk-ua.nina.az/Подолінний_Анатолій_Мусійович.html

ПРО АВТОРА

Гальчак. Вітання кафедри

Сергій Дмитрович Гальчак народився 9 лютого 1949 року в с. Сосни Літинського району Вінницької області. Закінчив факультет журналістики Київського державного університету імені Т. Г. Шевченка. Понад двадцять років працював у редакціях районних та обласних газет Вінниччини: завідувачем відділу у літинській районній газеті «Радянське життя», обласній молодіжній «Комсомольське плем'я», заступником редактора обласної газети «Земля Подільська», редактором погребищенської районної газети «Колос», обласного культурно-мистецького часопису «Камертон-ікс». До речі, саме за його редакторства районна газета «Колос» тричі ставала переможцем Всесоюзних творчих конкурсів. Завідував прес-службою Вінницької обласної ради. Тринадцять років працював директором Державного архіву Вінницької області.

Бере активну участь у громадському житті. Обирався депутатом обласної та Погребищенської районної ради, головою ради редакторів Вінницької області, делегатом VIII позачергового та XIV з'їздів Національної спілки журналістів України, III – VII з'їздів Національної спілки краєзнавців України. Нині він перший заступник голови правління Вінницької обласної організації НСЖУ, член Президії Національної спілки краєзнавців України, голова правління обласної організації НСКУ, керівник Вінницької філії Центру дослідження історії Поділля Інституту історії України НАН України, очільник обласного осередку Наукового Товариства ім. Шевченка. Автор трьох видань науково-дослідницької праці «Словом і багнетом» (журналісти Вінниччини в Другій світовій війні)», книги «Вінницькі сторінки вітчизняної журналістики доби Української революції (1917 – 1920 рр.), Розстріляного Відродження».

Сергій Дмитрович – єдиний із журналістів області доктор історичних наук (у 2012 році захистив дисертацію на тему «Становище цивільних примусових робітників Райху в Україні (1945 – 2010 рр.): історичні, соціально-побутові, правові аспекти (на матеріалах Волині та Поділля)»). Автор та співавтор 16-и монографій, більше 30-и енциклопедично-довідкових видань, книг наукової, науково-краєзнавчої тематики, упорядник, співупорядник 14-и збірників документів і матеріалів, близько трьохсот наукових статей; більше 70-и передмов, післямов до книг інших авторів. Член редколегій наукових журналів та збірників «Журналістика і мистецтво слова», «Філологічні студії», «Краєзнавство», «Наукові записки ВДПУ імені Михайла Коцюбинського», видань «Книга Пам'яті України. Вінницька область», «Книга Скорботи України. Вінницька область», «Переможці: учасники бойових дій Другої світової і Великої Вітчизняної воєн, які померли в повоєнний період або проживають на території Вінницької області», «Національна Книга Пам'яті жертв голодомору

1932 – 1933 рр. в Україні. Вінницька область», «Вінницький мартиролог. Книга пам'яті жертв політичних репресій на Вінниччині (20 – 50-і рр. ХХ ст.)», «Звід пам'яток історії та культури по Вінницькій області», багатотомного книжкового видання серії «Моя Вінниччина», багатьох інших.

За потужну науково-дослідницьку роботу він, єдиний в області, обраний членом-кореспондентом Української академії історичних наук. Йому присвоєно звання заслуженого працівника культури України, Почесного краєзнавця України.

Лауреат ХІХ-го та ХХ-го міжнародних загальнонаціональних конкурсів «Українська мова – мова єднання», краєзнавчих премій імені академіка Петра Тронька, академіка Юна Винокура, краєзнавця Володимира Вовкодава, обласних журналістських премій імені Костянтина Гришина, правозахисника Олександра Гетьмана, «Золоте перо». За творчу діяльність нагороджений також Почесним знаком Національної спілки журналістів України, «Золотою медаллю української журналістики». Відзначений подякою Кабінету Міністрів України, медалями «За вагомий внесок у розвиток освіти та науки» Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка, «День працівника освіти» Інституту історичної освіти Національного педагогічного університету імені Михайла Драгоманова, Почесними Грамотами Міністерства освіти України, Міністерства культури і мистецтв України, Державного комітету архівів України, Вінницької обласної державної адміністрації та обласної ради, Інституту історії України НАН України, Центру дослідження історії Поділля Інституту історії України НАН України, Секретаріату Національної спілки журналістів України, правління Вінницької обласної організації Національної спілки журналістів України, Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського.

Нагороджений європейською медаллю Міжнародної асоціації почесних докторів, почесних професорів та почесних сенаторів, друзів і благодійників з Німеччини, Австрії, Польщі та Швейцарії «EUROPA VIRTUTIBUS UNITA» («Європейська спілка гідності»), медаллю Всеукраїнського об'єднання «Країна» «За збереження історії».

В 2017 р. увійшов до книги «Почесні імена України. Еліта держави» (4 том) у номінації «Духовність та культура – праведна душа народу». Указом Президента України від 27 грудня 2018 р. № 439 «Про призначення державних стипендій видатним діячам інформаційної сфери» йому призначено дворічну державну стипендію.

Свій величезний журналістський досвід Сергій Дмитрович Гальчак передає творчій молоді, майже двадцять років працюючи на посадах старшого викладача, доцента, завідувача кафедри журналістики, професора кафедри журналістики, реклами та зв'язків із громадськістю факультету філології й журналістики імені Михайла Стельмаха Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Чимало його вихованців добре себе зарекомендували в засобах масової інформації і вже є переможцями престижних журналістських конкурсів.

ЗМІСТ

У когорті визнання і шани	3
На хвилі часу	3
Словом і багнетом... ..	7
<i>Михайло Панасович Стельмах .....</i>	<i>7</i>
<i>Олександр Степанович Левада .....</i>	<i>9</i>
<i>Яків Миколайович Рекрут .....</i>	<i>11</i>
<i>Ярослав Гнатович Шпорта .....</i>	<i>13</i>
<i>Олексій Леонардович Кундзіч .....</i>	<i>14</i>
<i>Андрій Пилипович М'ястківський .....</i>	<i>15</i>
<i>Давид Демидович Копиця .....</i>	<i>16</i>
<i>Меєр Мордкович Ландесман .....</i>	<i>18</i>
<i>Тимофій (Тиміш) Романович Одудько .....</i>	<i>18</i>
<i>Василь Лукич Юхимович .....</i>	<i>19</i>
<i>Василь Сидорович Дець .....</i>	<i>20</i>
<i>Станіслав Павлович Ковальчук .....</i>	<i>21</i>
<i>Петро Трохимович Кугай .....</i>	<i>22</i>
<i>Кузьма Кіндратович Гриб .....</i>	<i>22</i>
<i>Борис Васильович Хоменко .....</i>	<i>23</i>
<i>Андрій Григорович Фаріон .....</i>	<i>24</i>
<i>Денис Миронович Левчишин .....</i>	<i>25</i>
<i>Сергій Іванович Карпанюк .....</i>	<i>26</i>
<i>Йосип Терентійович Цьох .....</i>	<i>26</i>
<i>Степан Іванович Килимник .....</i>	<i>28</i>
Сучасні величі пера, сини і дочки Альма-матер	30
<i>Анатолій Борисович Бень .....</i>	<i>30</i>
<i>Світлана Миколаївна Бусілкова .....</i>	<i>32</i>

<i>Олександр Микитович Дмитрук</i>	33
<i>Олена Григорівна Дончик</i>	34
<i>Гурій Юхимович Дробчак</i>	35
<i>Анатолій Петрович Жучинський</i>	36
<i>Мар'ян Іванович Красуцький</i>	37
<i>Валерій Іванович Лазаренко</i>	38
<i>Ванда Василівна Лис (Закревська)</i>	39
<i>Вадим Станіславович Мазурик</i>	41
<i>Петро Васильович Маніленко</i>	43
<i>Володимир Тимофійович Осьмушко</i>	44
<i>Олег Валер'янович Пасічник</i>	44
<i>Леонід Трохимович Пастушенко</i>	49
<i>Іван Дмитрович Педорук</i>	51
<i>Марина Віталіївна Сенчик</i>	53
<i>Марина Володимирівна Тепленко-Дідик</i>	54
<i>Борис Якович Штейнман</i>	56
<i>Ігор Дмитрович Голуб</i>	57
<i>Володимир Іванович Шкляр</i>	58
<i>Інна Яківна Завальнюк</i>	59
<i>Михайло Феодосійович Каменюк</i>	62
<i>Анатолій Мусійович Подолінний</i>	64
<i>Валентина Петрівна Сторожук (Буздиган)</i>	67
<i>Тетяна Василівна Яковенко</i>	68
<i>Ніна Юхимівна Гнатюк</i>	70
Джерела та література	75
Про автора	77

*Книга видана
за благодійної підтримки
Федора Харитоновича Шевчука,
редактора газети «Бершадський край»,
Заслуженого журналіста України*

Науково-довідкове видання

Гальчак Сергій Дмитрович

**Захисники правди, свободи, демократії.
Відомі журналісти – випускники Вінницького
державного педагогічного університету
імені Михайла Коцюбинського**

Комп'ютерний набір
О. С. Гальчака

Видавець: ПП Балюк І. Б.

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
ДК № 2524 від 13.06.2006
Здано у виробництво 10.03.2022
Папір офсетний. Гарнітура Times New Roman
Ум. друк. арк. 5,25.
Друк офсетний. Наклад 100 прим. Зам. 19.
Друк ТОВ «Меркьюрі-Поділля»
Тел. / факс: (0432) 52-08-02